

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Näkemyksiä itsenäistymisen haasteista

Mistä etsivän nuorisotyön nuoret tarvitsevat tietoa
itsenäistymisen kynnyksellä?

Henna Hannila

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma
(210 op)

11/2018

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

Tekijät: Henna Hannila

Opinnäytetyön nimi: Näkemyksiä itsenäistymisen haasteista. Mistä etsivän nuorisotyön nuoret tarvitsevat tietoa itsenäistymisen kynnyksellä?

Sivumäärä: 39 ja 5 liitesivua

Työn ohjaaja: Jenny Honka

Työn tilaaja: Kaarinan nuorisopalvelut / Etsivä nuorisotyö, Jere Järvinen ja Leena Miettinen

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia, mitä asioita Kaarinalaiset etsivän nuorisotyön piiriin kuuluvat nuoret kokevat haasteellisina itsenäistyessään. Opinnäytetyön tilaajana oli Kaarinan kaupungin nuorisopalvelut ja aihe nousi tarpeena tilaajan puolelta. Kehittämistyön toimintaympäristönä on nuorisopalveluiden piirissä toimiva etsivä nuorisotyö ja toimipisteenä toimii tarkemmin Piispanlähteen nuorisotalo.

Pohjan opinnäytetyölle muodostaa alan kirjallisuus, kyselyt sekä haastattelut. Tutkimusmenetelmänä käytettiin teemahaastatteluita etsiville nuorisotyöntekijöille ja alle 25-vuotiaiden sosiaalityöntekijälle. Kyselyt suunnattiin etsivän nuorisotyön kohderyhmälle ja ryhmähaastattelu kuntouttavan työtoiminnan nuorille.

Kehittämistyön tulos on selvitys siitä, mihin asioihin Kaarinalaiset nuoret tarvitsevat tukea ja ohjausta itsenäistyessään. Tavoitteena on luoda aineistosta nousseiden teemojen pohjalta toimiva työkalu jokapäiväiseen etsivän nuorisotyön piiriin kuuluvaan palveluohjaukseen ja neuvontatyöhön. Kehittävän tutkimustyön tuotoksena syntynyt opas on tarkoitettu ensisijaisesti nuorelle annettavaksi, mutta samaan aikaan se tukee etsivien nuorisotyöntekijöiden työskentelyä.

Etsivä nuorisotyö, itsenäistyminen, ohjaus- ja neuvonta, palvelujärjestelmät, ennaltaehkäisevä työ, yhteiskuntaan kiinnittyminen

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme in Civic activities and Youth Work, Bachelor's Degree 210 ECTS

Author: Henna Hannila

Title: Challenges of becoming independent – perspectives from youth and professionals

Number of Pages: 39 and 5 attachment pages

Supervisor: Senior lecturer Jenny Honka

Subscribers: City of Kaarina, Outreach Youthworkers Leena Miettinen and Jere Järvinen.

The objective of this thesis was to collect information about the subjects young people within outreach youth work found challenging during the period they became independent. Based on the data collected, a guidebook for the youth was drafted. It aims to develop service counselling within outreach youth work.

Outreach youth work in Kaarina City is special youth work for 17–29-year-olds, which offers support and help for them.

The data were collected through semi-structured interviews with two outreach youth workers and a social worker for the under 25-year-olds. Moreover, a survey was carried out for the young people within outreach youth work and a group interview for the young people in rehabilitating work activity training. The data were analyzed using qualitative content analysis. The theoretical section explores youth, support and service networks and marginalization.

The results suggest that the young people within outreach youth work need information from Kela (the Social Insurance Institution of Finland), Finnish public employment and business services, social security coverage, housing and unemployment benefits.

Becoming independent, outreach youthwork, preventive work, support and service network

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	5
2 KAARINAN ETSIVÄ NUORISOTYÖ	7
3 TIETOPERUSTA	9
3.1 Nuoruus käsitteinä ja määrittävinä tekijöinä	9
3.2 Nuoren ulkopuolisuuden kokemukset	15
3.3 Tukijärjestelmiä, ohjaus- ja palveluverkosto ja nuorisotyön tavoitteita	18
4 TUTKIMUSMENETELMÄT	22
4.1 Haastattelut	23
4.2 Kyselyt	25
4.3 Benchmarking	26
5 AINEISTON TULOKSET JA ANALYSOINTI	27
5.1 Asiantuntijoiden teemahaastattelut	27
5.2 Kyselyiden ja teemahaastatteluiden tuloksia	29
5.3 Tulosten analysointi	32
6 TUOTOS	33
7 LOPUKSI	35
LÄHTEET	36
LIITTEET	40

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tilaaja on Kaarinan kaupungin nuorisopalveluiden etsivä nuorisotyö, joka on kohdennettua erityisnuorisotyötä Kaarinalaisille 17-29-vuotiaille nuorille. Etsivä nuorisotyö tarjoaa apua ja tukea eri elämäntilanteissa oleville nuorille. Aina tilanteen kartoittamisesta sekä palveluohjauksesta elämönhallinnan tukemiseen. (Kaarinnan kaupunki 2018.)

Vuonna 2016 työn, koulutuksen tai asevelvollisuuden suorittamisen ulkopuolella oli 61 000 15-24-vuotiasta nuorta Suomessa. Luku on kymmenen prosenttia samasta ikäluokasta. (Tilastokeskus 2017.) Osuus nuorista on mielestäni merkittävä ja siksi tarve etsivälle nuorisotyölle on suuri.

Etsivät nuorisotyöntekijät saivat 26 420 yhteydenottopyyntöä, joiden pohjalta tavoitettiin 18 238 nuorta vuonna 2017. Etsivät nuorisotyöntekijät ohjaavat monipuolisesti eri palveluihin ja toimenpiteisiin. Toimenpiteillä voidaan tarkoittaa esimerkiksi neuvontaa ja ohjausta sekä tulevaisuuden suunnittelua ja tsemppausta. (Aluehallintovirasto 2018, 6.) Noin puolet tavoitetuista nuorista oli työttömiä ja lähes 70% heistä oli ilmoittanut itsensä työttömiksi vuonna 2016. (mt. 14.)

Aihe on ajankohtainen, sillä nuorten hyvinvointi on esillä yhteiskunnallisessa keskustelussa. Valtiolla on suuri tarve saada palveluista, työelämästä ja koulutuksesta pudonneet nuoret takaisin kiinni yhteiskuntaan. Yksi pudonnut nuori maksaa valtiolle noin 295 000-680 000 euroa riskitekijöistä riippuen. Tämä laskelma on tehty julkishallinnon keräämien tuloverojen ja sen maksamien tulosiirtojen erotuksena peruskoulun varaan jäävien ja kouluttautuneiden välillä. (Hilli, Ståhl, Merikukka & Ristikari 2017, 675.)

Ennaltaehkäisevään työhön käytetään paljon resursseja ja työ kannattaa niin taloudellisesti kuin inhimillisesti. Monilla nuorilla on haasteita hahmottaa palvelujärjestelmän kokonaisuutta, minkä vuoksi tälle opinnäytetyölle ja tutkimukselle on syntynyt tarve. Nuorten hyvinvointia tutkitaan vuosittain, huomattavissa on kuilun kasvaminen hyvin ja huonosti voivien nuorten välillä. (Vallander 2018).

Rikala 2017 kuvaa tutkimuksessaan, että puolella nuorista aikuisista oli vaikeuksia perustoimeentulotuen hakemisessa sekä sen saamisessa. Tuki- ja palvelujärjestelmän sekavuus ja selvittämisen vaikeudet siitä, mistä tukea pitäisi kussakin tilanteessa hakea aiheuttaa ahdinkoa. Epävarmuus tulevista tukipäätöksistä aiheuttaa jatkuvaa stressiä. Monessa tapauksessa kielteisten päätösten tapaukset ja vaille toimeentuloa jääneiden tilanne johtaa nuoren toimintakyvyn ja voinnin romahtamiseen, sekä joissain tapauksissa masennuksen vaikeutumiseen. (Rikala 2017, 166.)

Ympäristö on asettanut yksilöille pakottavia olosuhteita, jotka aiheuttavat kokemuksia arjen hallitsemattomuudesta. Kokemukset voivat liittyä puuttuviin yhteiskunnallisiin tietoihin ja taitoihin, jolloin tiedonhankintamenetelmistä tulee erityisen keskeinen osa arjenhallintataitojen kokonaisuutta. (Halonen & Rautiainen 2018, 15.)

Suoritin syventävän harjoittelun Kaarinan etsivän nuorisotyön yksikössä keväällä 2018. Harjoittelun jälkeen jatkoin töitä kesätöiden muodossa ja tulen jatkamaan vuoden loppuun tehden sijaisuuksia. Tämä työkokemus on mahdollistanut nuorten kanssa tehtävän työn kautta ymmärtämään paremmin heidän näkemyksiä ja kokemuksia elämän haasteista.

Tämän opinnäytetyön tavoitteina oli selvittää nuorten tarpeita itsenäistymisen kynnyksellä. Tutkimusmenetelmien avulla löydettiin nuorten tarpeita tuelle, ohjaukselle ja tiedolle. Näiden tutkimustulosten perusteella kehitettiin Kaarinan etsivää nuorisotyötä luomalla opas tueksi etsiville nuorisotyöntekijöille ja heidän kohtaamilleen nuorille.

Opinnäytetyö rakentuu niin, että luvussa kaksi avaan Kaarinan kaupungin järjestämään etsivää nuorisotyötä sekä tilaajan tarvetta, luvussa kolme käyn läpi aiheeseen liittyvää tietoperustaa ja käsitteitä. Luvussa neljä kerron tutkimusmenetelmistä ja viidennessä luvussa käsittelen ja analysoin tuloksia. Kuudennessa luvussa esittelen ja arvioin tuotosta sekä viimeisessä luvussa tulee ilmi jatkotutkimuksen tarve ja tilaajan antama palaute.

Tässä kehittämistyössä käytettiin konstruktivistista tutkimusotetta, vaikka laadullisen kehittämistyön piirteitä on havaittavissa. Tiedonkeruumenetelminä käytettiin asiantuntijoille ja nuorille suunnattuja haastatteluja sekä kyselyä. Tutkimuskysymys muodostui seuraavaksi: Mistä etsivän nuorisotyön nuoret tarvitsevat tietoa itsenäistymisen kynnyksellä?

2 KAARINAN ETSIVÄ NUORISOTYÖ

Etsivä nuorisotyö on toiminut osana nuorisopalveluita Kaarinan kaupungissa vuodesta 2009 alkaen, se saa rahoituksensa opetusministeriön myöntämästä tuesta, Kaarinan kaupungille ohjatusta perinnöstä ja nuorisopalveluiden määrärahasta. Kaarinan kaupungissa työskentelee kaksi päätoimista etsivää nuorisotyöntekijää. Etsivän nuorisotyön piirissä oli 91 nuorta vuonna 2017. (Järvinen & Miettinen 2018.)

Kaarinan etsivä nuorisotyö poikkeaa valtakunnallisesti tehtävästä etsivästä nuorisotyöstä järjestämällä kuntouttavaa työtoimintaa. Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteena on tukea henkilön elämänhallintaa ja toimintakykyä, tämä edesauttaa henkilön työllistymistä ja koulutukseen hakeutumista. (Mt.)

Kuntouttava työtoiminta perustuu sosiaalihuoltolain ja työttömyysturvalain mukaisiin työllistymistä edistäviin palveluihin. Pienryhmätoiminnan toiminta sijoittuu kahdelle päivälle viikossa, neljä tuntia kerrallaan. Siellä tutustutaan oppilaitoksiin ja harrastuksiin, tehdään pieniä kunnostustöitä, käydään kaupassakäyntiä ja laitetaan ruokaa. (Mt.)

Tällä hetkellä työn tukena ei ole käytössä opasta, jonka nuorelle voi antaa tukemaan haastavissa tilanteissa. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia nuorten tarpeita ja asiantuntijoiden näkemyksiä itsenäistymisen haasteista sekä luoda näiden tulosten perusteella oppaan sisältö. Tilaajan tarpeena oli saada selkeä, lyhytsanainen ja ymmärrettävä opas palvelu- ja ohjaustyöhön.

Kaarinan etsivä nuorisotyö on kohdennettua nuorisotyötä 17-29 -vuotiaille nuorille. Useimmiten nuorilta puuttuu opiskelu- tai työpaikka tai heillä on tarve tiedolle liittyen sosiaaliturvaan, asunnon etsimiseen ja lomakkeiden täyttöön. Kehittämistyö tarvitaan siksi, että nuorisolaki velvoittaa tarjoamaan tukea nuorelle ja tämän opinnäytetyön kautta pystytään luomaan konkreettinen väline nuorelle itsenäistymisen kynnykselle.

Etsivä nuorisotyö on tavoitteellista nuorisotyötä, joka pyrkii olemaan läsnä nuorten keskuudessa sekä tarjoamaan turvallista ja luottamuksellista aikuiskontaktia. Etsivän nuorisotyön työntekijä etsii yhdessä nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin sekä auttaa hänet tarvitsemiensa palvelujen piiriin. Toiminta on nuorelle aina vapaaehtoista. (Aluehallintavirasto 2018.)

Vuonna 2016 2,7% 18-24 -vuotiaat Kaarinalaisista nuorista saivat pitkäaikaista toimeentulotukea. Se on täysin saman verran kuin vuonna 2015. Pitkäaikaisten toimeentulotuen alaiset ovat kuitenkin laskussa vuodesta 2010 alusta. (Valtion nuorisoneuvosto 2017.)

Kelan tekemän selvityksen mukaan pitkittynyt toimeentulotuen saanti voi kertoa kasautuvista ongelmista. Taustalta voi löytyä kasautunutta sosiaalista huono-osaisuutta, terveydellisiä ongelmia tai vaikeuksia saada ensisijaisia etuuksia. Yleisimmin pitkittyneesti toimeentulotukea saavat nuoret asuvat yksin, ovat maahanmuuttajia tai yksinhuoltajia. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2018.)

Arkipuheessa sosiaalinen vahvistaminen ymmärretään monipuolisena ennaltaehkäisevänä työnä. Se voidaan nähdä varhaisena puuttumisena ja elämän nivelvaiheiden ymmärryksenä osana moniammatillista työtä yhdessä erilaisten palveluiden tuottajien kanssa. Siihen kuuluu asiakaslähtöinen verkostoituminen ihmisten, ryhmien ja yhteisöjen kanssa paremman tulevaisuuden puolesta. Ennen kaikkea sosiaalinen vahvistaminen on kokonaisvaltaista elämänhallinnan tukemista, yksilön ja yhteisön hyvinvoinnin, vaikuttamisen sekä osallisuuden kokemusten kautta nähtävää ammatillista ohjaustyötä. (Lundholm & Herranen 2011, 13.)

Etsivä nuorisotyö on verkostoituvaa sekä se välittää resursseja kohdistuen ryhmiin, jotka on vaikea tavoittaa ja jotka tarvitsevat tukea helposti saatavilla olevissa muodoissa, ympäristöissä ja yhteyksissä. Näitä muotoja, ympäristöjä ja yhteyksiä etsivä nuorisotyöntekijä ei voi organisoida tai kontrolloida. (Puuronen 2013, 22.) Etsivä nuorisotyö määrittyy yhteiskunnallisella tasolla osaksi rakenteellista sekä ehkäisevää sosiaalipolitiikkaa ja sosiaalityötä, joiden tarkoituksena on ehkäistä sosiaalisia ongelmia ja edesauttaa turvallisten kasvuympäristöjen kehittämistä. (Juvonen 2015, 15.)

3 TIETOPERUSTA

On ensin ymmärrettävä ihmisjoukkoa, ennen kun voidaan ymmärtää sen tarpeita. Tässä luvussa käsitellään nuoruutta ja itsenäistymistä käsitteinä ja määrittävinä tekijöinä, tukijärjestelmiä, nuorten ohjaus- ja palveluverkostoa sekä nuorisotyön tavoitteita. Tietoperustassa avattiin etsivää nuorisotyötä, marginalisaatiota ja nuorten kasvu- ja elinoloja, jotta aihe nähtäisiin kokonaisvaltaisesti.

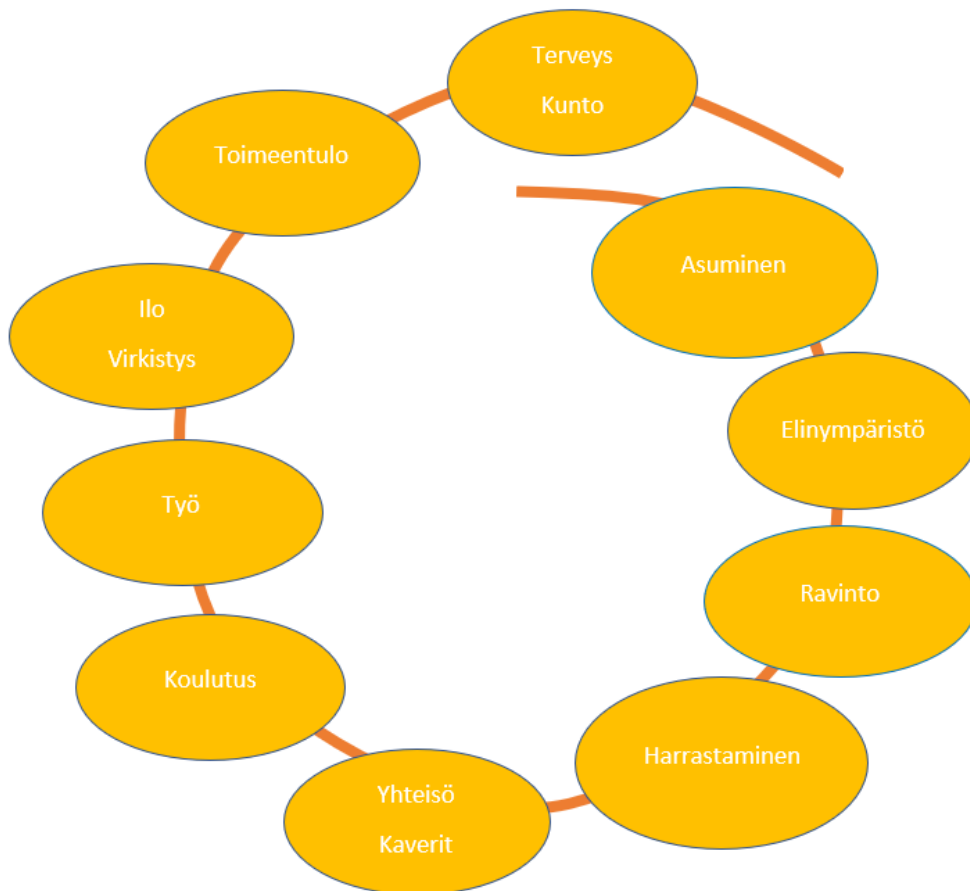
3.1 Nuoruus käsitteinä ja määrittävinä tekijöinä

Nuoruus usein nähdään itsenäistymisen elämänvaiheena, jossa nuoren elämänpiiri laajenee, vertaissuhteiden merkitys korostuu ja samaan aikaan perhesuhteiden merkitys määrittävänä tekijänä arjessa vähenee. Yksilö nähdään aina jossain määrin iästä riippumatta keskellä sosiaalisten sidosten verkostoa, joka rajoittaa sekä sitoo nuorta monin eri tavoin. (Peltola 2015, 227.)

Tutkimusten perusteella on kehitetty teoreettinen malli nuoren kehityksestä. Mallista löytyy seitsemän eri kehityksen kohtaa, jotka askarruttavat yleisimmin nuorien mieltä. Sosiaalisuus, emotionaalisuus ja reflektiivisyys viittaavat nuoren sisäiseen maailmaan ja ymmärrykseen sosiaalisesta ympäristöstä sekä itsestä osana sitä. Fyysisyyteen ja luovuuteen liittyy tiedontarpeita muun muassa terveydestä, työstä, esteettisten tarpeiden täyttymisestä ja itseilmaisusta. Kognitiivisuuden ja seksuaalisuuden tiedontarpeet liittyvät yleensä opiskeluun, ajankohtaisiin asioihin, mielenkiinnon kohteisiin sekä seksuaali-identiteettiin. (Fedotoff, Leppäkari & Timonen 2016, 41.)

Elämänkaaren näkökulmasta katsottuna nuoruuden sisältämät ajanjaksot ovat täynnä muutoksia. Ensimmäisen 30 vuoden aikana olevat tapahtumat määrittävät pitkälti millaiseksi myöhempi aikuisuus ja vanhuus muodostuvat. Nuoruudessa rakentuu monet fyysiset kuin psyykkisetkin elämän ja hyvinvoinnin lähtökohdat. (Aluehallintovirasto 2018, 1.)

Nuorisolaissa edellytetään tiedon keräämistä nuorten kasvu- ja elinoloista sen enempiä määrittelemättä kuitenkaan mitä se on. Jokainen verkosto itse määrittelee nämä tiedot ja niitä koskevat tietotarpeet tehtävänsä mukaisesti. (Mäensivu & Rasimus 2018, 7.)

Kuvio 1. Ehdotus malliksi nuorten kasvu- ja elinolojen sisällöstä. (Kauppi, Seppälä & Nykänen 2013, 39. kuvio 1.) mukaan.

Kuvioista 1. voidaan huomata nuorten kasvu- ja elinoloista hankittavan sekä käsiteltävän tiedon määrän olevan laaja. Kokonaisuuden hahmottaminen nuorten hyvinvoinnista koskee monipuolisesti eri osa-alueita. Siitä nähdään, että kokonaisuus muodostuu asumisesta, koulutuksesta, työstä, terveydestä ja kunnosta, harrastuksista, yhteisöön kuulumisesta, toimeentulosta, ravinnosta ja virkistymisestä. (Mt.)

Kuvioita 1. tulee tarkkailla sen mukaisesti, miten hyvinvointierot ilmenevät eri alueilla, eri sosiaaliryhmissä tai muiden erottavien tekijöiden perusteella. Kuviossa ilmenneiden osa-alueiden laajamittainen skaala antaa osviittaa siihen, miten laaja-alaisesti hyvinvointikäsite voidaan nähdä. Vaarana voi olla se, että tarkastellaan vain muutamaa osaa ympyrästä, jolloin kokonaisuus ei pääse kehittymään. (Mt.)

Etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella. Tavoitteena on ohjata ja tukea nuoria heidän tarvitsemiensa palvelujen käyttämisessä. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea, jos nuori sitä itse haluaa. Valtakunnallisesti etsivään nuorisotyöhön valtio on myöntänyt avustuksia 1,3 miljoonaa euroa. (Aluehallintavirasto 2018.)

Etsivässä nuorisotyön kohderyhmän määrittely onkin haastavaa sen vuoksi, sillä sen piiriin voi kuulua kuka vain alle 29-vuotias. Kouluttautumaton, koulutettu, työssäkäyvä, työtön tai opiskelija, kuka vain voi olla hetkellisesti osa tätä ryhmää. Haastavuuden työhön nimenomaan luo toiminnan vapaaehtoisuus, mikä on työn ydin ja jota ei kuuluisi muuttaa. Matalan kynnyksen palvelut ovat tärkeitä nuorille, koska silloin nuori voi helposti kysyä apua ja saada aikuisen huomio.

Nuorisotyöltä vaaditaan formaalin kasvatuksen ulkopuolisena järjestelmänä samoja vaatimuksia, kuin formaaliltakin kasvatukselta. Missiona on kasvattaa nuorista heidän omalla ajallaan responsiivisia yhteiskunnan jäseniä, sillä heiltä odotetaan vastaamista muuttuvan yhteiskunnan haasteisiin. Nuorilta odotetaan ajan tasalla pysymistä, kilpailukykyä, yritteliäisyyttä ja uuden oppimista. Nuorisotyön on vastattava näihin vaatimuksiin jatkuvalla tutkimisella ja kehittämisellä. (Soanjärvi 2011, 9.)

Nuorisolain uudistuminen vuonna 2011 on vaikuttanut siihen, että etsivän nuorisotyön työntekijät arvioivat toistuvasti työssään yksilöohjauksen sekä ryhmien kanssa työskentelyn suhdetta toisiinsa. Kentällä vallitsee yksimielisyys siitä, että yksilöohjaus on ydinasemassa etsivässä nuorisotyössä. Etsivän nuorisotyön kenttä on työalueena työn tekemisen näkökulmasta erittäin laaja. Tämä on tärkeää siksi, että on paljon nuoria, jotka eivät yhteydenottopyynnöistä huolimatta vastaa tai eivät pääse kotoaan liikkeelle. (Puuronen 2014, 17.)

Edelleen moni nuorista tulee etsivään nuorisotyöhön erilaisten ohjaavien tahojen kuten oppilaitosten kautta tuli 28% kaikista nuorista vuonna 2016. Suoraan, kavereiden tai sukulaisten yhteydenoton myötä tuli 27% nuorista samana vuonna. Loput nuorista ohjautuivat etsivän nuorisotyön piiriin TE-hallinnon, puolustusvoimien, nuorisotyön ja sosiaali- ja terveystoimen kautta. (Aluehallintovirasto 2017, 9-10.)

Etsivän nuorisotyön työotteen pohjana on ihmissuhdetyö, jonka tavoitteena on tuke-
malla edistää nuorta hänen itse asettamien suunnitelmien edistämisessä muistaen
huomioida aina hänen elämäntilanteensa tarpeet. (Puuronen 2014, 11.) Nuorisotyön
tehtävänä on vahvistaa nuoren itsetuntoa, itsetuntemusta sekä ilmaisutaitoa. On tär-
keää kohdata nuori yksilönä ja auttaa hänen positiivisen minäkuvan muodostumista
tukemalla häntä. Nuorisotyö pyrkii ohjaamaan nuorta terveellisten elämäntapojen
tontille sekä kiinni yhteisöön- ja yhteiskuntaan. (Kiilakoski, Tomperi & Vuorikoski
2005, 61.)

Tehtävänä etsivässä nuorisotyössä on tavoittaa nuori, joka on tuen tarpeessa sekä aut-
taa häntä sellaisten palveluiden ja tuen piiriin, joiden tavoitteena on edistää hänen it-
senäistymistään, kasvuaan sekä osallisuuttaan yhteiskuntaan. Kaiken toiminnan
taakse sijoittuu vapaaehtoisuus ja nuoren kanssa tehtävä yhteistyö. Etsivä nuorisotyö
aloitetaan ensisijaisesti perustuen nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan
arvioonsa tuen tarpeesta, työ on mahdollista aloittaa myös muiden viranomaisten luo-
vuttamien tietojen perusteella. (Asetus nuorisolaista 1285/2016 10§.)

Etsivän nuorisotyön tehtävä on saada yhteys nuoreen ja saattaa hänet sellaisten palve-
lujen ja tuen piiriin, joita hän elämäntilanteessaan tarvitsee. Näillä toimilla pyritään
edistämään nuoren itsenäistymistä ja kasvua. Pääsy työmarkkinoille ja mieleiseen
koulutukseen on monesti työn ensimmäisenä tavoitteena. Nuorten auttamisessa tar-
vittavien toimien takana on ensisijaisesti nuoren oma arviointi ja näkemys tilanteesta.
(Mt.)

Nuorten tieto- ja neuvontatyö on syrjäytymistä ehkäisevää ja se tukee psyykkistä hy-
vinvointia. Työtä tekevän ammattilaisen tulee ymmärtää ja soveltaa muun muassa
nuorten kehitykseen liittyvää tietoa, jotta hän pystyy huomioimaan yksittäisten nuor-
ten tarpeita sekä ohjaamaan heitä laadukkaasti. Nuorten tieto- ja neuvontatyöntekijä
voi olla hyvinkin keskeinen henkilö nuoren elämässä, erityisesti silloin kun nuori pun-
nitsee elämänvalintoja. Haastavissa tilanteissa työntekijä voi antaa tukea sekä apua eri
ratkaisumallien ja vaihtoehtojen arvioinnissa. (Fedotoff ym. 2016, 29.)

Itsenäistyminen

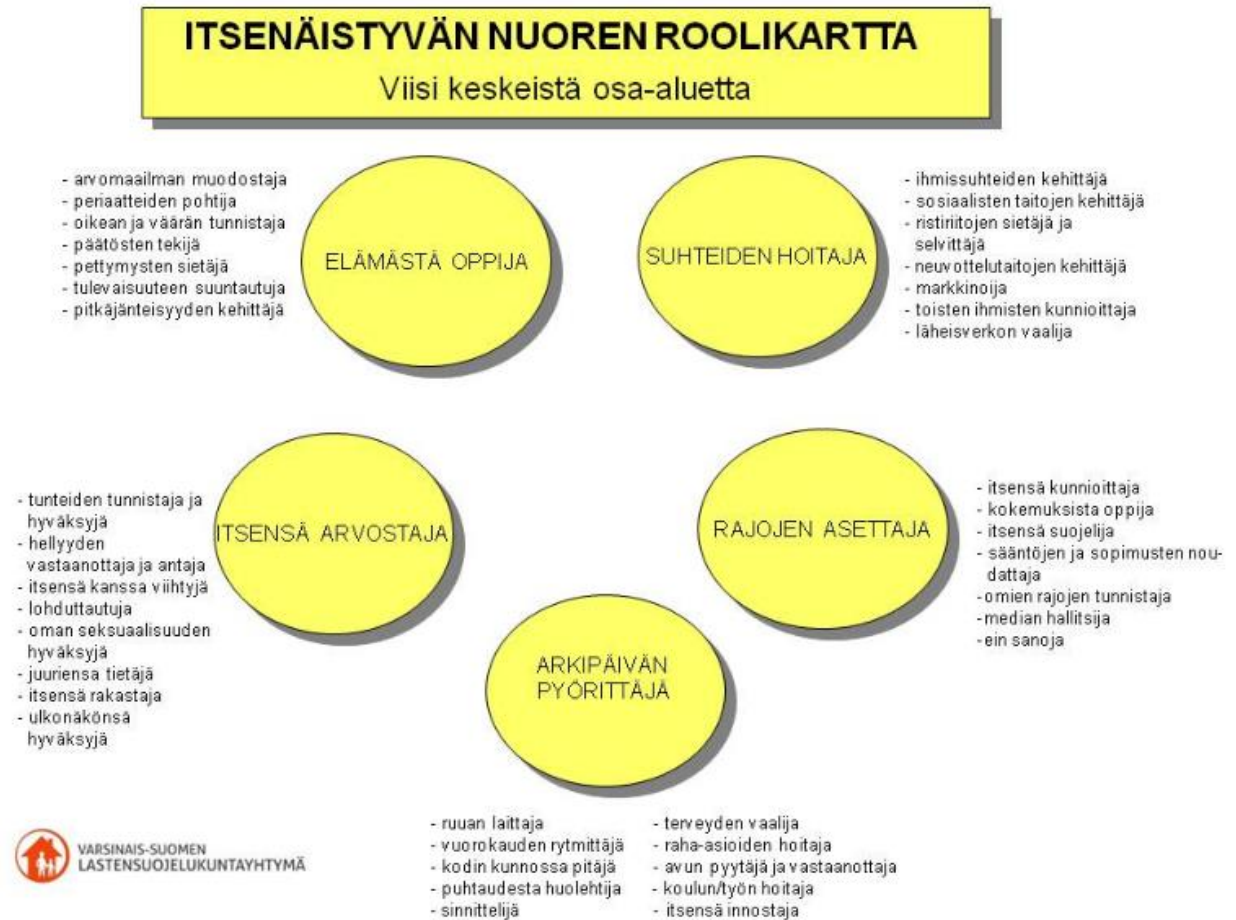
Itsenäistymisen kynnyksellä nuoret kohtaavat paljon aikuisuuteen liittyviä nopeita ja suuria elämänmuutoksia. Irtaannutaan lapsuudenkodista ja vanhemmista sekä aloitetaan omien itsenäisten asioiden hallinnoiminen. Vähitellen aletaan saavuttamaan taloudellista itsenäisyyttä. Omilleen muuttaminen, työelämään siirtyminen tai opiskeluiden aloittaminen voi tapahtua usein samoihin aikoihin, jolloin muutokset tuntuvat entistä suuremmilta. (Nuortennetti 2016.)

Itsenäistyminen tuo nuorelle vapauksia, mutta myös vastuita omista valinnoista. Itsenäistymisen kokemukset ovat aina yksilöllisiä. Nuoruudesta aikuisuuteen siirtyessä, omat odotukset ja tavoitteet aina ympäröivän maailman arvoihin ja vaatimuksiin, vaikuttavat elämänpolun rakentumiseen. (Mt.)

Nuorten itsenäistymiseen voi liittyä monenlaisia vaikeuksia kuten asunnottomuutta ja asumiseen liittyviä ongelmia, kuten kodinhoitotaitojen puutteellisuutta. Haastavuuksia itsenäistymiseen voi tuottaa työttömyys, puutteellinen koulutustaso, oppimisvaikeudet, mielenterveysongelmat ja maksuhäiriöt. Virastoissa asioiminen voidaan kokea vaikeaksi ja säännöllisen päivärytmin puutteellisuus tuottaa haasteita asioiden hoitamisessa. Nuorilla voi olla päihde- tai peliriippuvuutta ja heikkoja valmiuksia omasta terveydestä huolehtimiseen. (Rikala 2017, 13.)

Itsenäistyvän tuen roolikartta

Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymä on muodostanut itsenäistyvän nuoren roolikartan. Roolikartta muodostuu viidestä keskeisestä osa-alueesta, joita ovat elämästä oppija, suhteiden hoitaja, itsensä arvostaja, arkipäivän pyörittäjä ja rajojen asettaja. Nämä eri osa-alueet yhdessä muodostavat kokonaisuuden opittavista taidoista ja kokonaisuudesta voidaan huomata monia tekijöitä, joita olisi hyvä opetella tasapainottamaan elämää. (Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymä 2008.)

Kuvio 2. Itsenäistyvän nuoren roolikartta. (Varsinais-Suomen Lastensuojelukuntayhtymä 2008.)

Elämästä oppijan alateemoihin kuuluu muun muassa arvomaailman muodostaja, oikean ja väärän tunnistaja, tulevaisuuteen suuntautuja, päätösten tekijä ja pettymysten sietäjä. Elämästä oppijan rooliin sisältyy ajatus siitä, että nuorella korostuu oikeudenmukaisuuden taju, tulevaisuuteen katsomisen taidot ja hyvät päätöksentekotaidot. Tämnäkalainen nuori oppii sietämään pettymyksiä.

Suhteiden hoitajan alateemoihin puolestaan kuuluu ihmissuhteiden ja sosiaalisten taitojen kehittäjä, toisten ihmisten kunnioittaja, ristiriitojen sietäjä ja selvittäjä. Tämä rooli opettaa nuorelle sosiaalisia taitoja ja toisten kunnioittamista. Tällainen nuori osaa käsitellä ristiriitoja ja näkemyseroja esimerkiksi mielipiteisiin tai arvomaailmoihin liittyen.

Rajojen asettajan alla on itsensä kunnioittamista ja suojelemista, omien rajojen tunnistamista sekä sääntöjen ja sopimusten noudattamista. Tässä roolissa korostuu omien sisäisten rajojen etsiminen ja sitä kautta oman hyvinvoinnin kunnioittamista.

Arkipäivän pyörittäjän rooliin kuuluu ruuanlaittoa, vuorokauden rytmitystä, kodin kunnossa pitämistä, puhtaudesta ja raha-asioista huolehtimista. Koulun/työn hoitamista sekä itsensä innostajana toimimista. Roolin oppiminen kehittää arjenhallinnallisia taitoja ja vastuullisuutta omasta elämästä.

Itsensä arvostaja sisältää tunteiden ja oman itsensä tunnistamista ja hyväksymistä, hellyyden vastaanottoa ja antamista, oman seksuaalisuuden hyväksymistä, itsensä rakastamista ja juuriensa tietämistä.

Arjenhallinta

Arjenhallinnan voidaan nähdä tarkoittavan ennen kaikkea sitä, että nuori kykenee kehitysvaiheensa edellyttämällä tavalla vastuunottoon omasta elämästä, taloudestaan sekä henkisestä hyvinvoinnistaan. Myllyniemi (2015.) määrittelee (Horellin & Wallin 2006.) näkemyksen arjesta olevan ihmisten jokapäiväisten toimien vuorovaikutusta yhteiskunnallisten rakenteiden välillä. Se on sekä toimijuutta että rakennetta yhdistettynä jatkuvuuteen, että muutokseen. (Myllyniemi 2015, 5.)

3.2 Nuoren ulkopuolisuuden kokemukset

Rikala kuvailee sosiaalisen eriarvoisuuden moniulotteiseksi käsitteeksi, jonka takana on yksinkertaisimmillaan aineellisten ja sosiaalisten hyödykkeiden epätasaista jakautumista väestön kesken. Käytännössä eriarvoisuuden näkee sosiaaliryhmien välisinä eroina esimerkiksi terveydessä, tulotasossa tai asumisessa. Käsitteellä voidaan viitata yhteiskunnallisen vallan, arvostuksen, osallisuuden tai sosiaalisen tuen epätasaiseen jakautumiseen. (Rikala 2017, 160.)

Erilaisille määritelmille käsitteestä on yhteistä ajatus eriarvoisuudesta, jota yhteiskunnan rakenteet ja käytännöt tuottavat ja pitävät yllä. Tämä antaa aiheen ajattelulle yksilön lähtökohtaisista epätasa-arvoisista toiminta- ja vaikutusmahdollisuuksista perustuen yksilöstä riippumattomiin ominaisuuksiin. Tutkittaessa sosiaalista eriarvoi-

suutta on keskeistä miettiä, miten ja millaisten mekanismien kautta jokin tietty sosiaalinen asema vaikuttaa yksilön elämäntapaan, koulutukseen, varallisuuteen ja terveyteen. (Mt.)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on käyttänyt riskiluokitusta, joka sisältää neljä lapsuuteen liittyvää, syrjäytymistä ennakoivaa tekijää. Tekijät ovat vanhempien matala koulutustaso, pitkäaikainen toimeentulotuen tarve tai päihde- ja mielenterveysongelmat. Viimeisenä tekijänä on mainittu perheen rakenteessa tapahtuneet suuret muutokset. Mitä useampi näistä lapsuuden aikana toteutuu perheessä, sitä todennäköisemmin lapsi tulee tarvitsemaan kasvunsa ja elämänsä aikana erilaisia tukitoimia. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018.)

Yhteyksiä vanhempien ongelmien ja lasten hankaluuksien välillä on löydettävissä. Kuitenkaan nämä yhteydet eivät suoraan korreloidu keskenään. Tehdyn tutkimuksen tulokset eivät tue ajatusta ennalta määräytyistä ja geenien avulla ylisukupolven kautta siirtyvistä ilmiöistä, pikemminkin ajatusta kehityksen suunnasta, jota jatkuvasti luodaan arjessa ja jota ympäristö pystyy niin heikentämään kuin vahvistamaan. (Hilli ym. 2017, 675.)

Marginalisoituminen

Marginalisoituminen voidaan ajatella monipuoliseksi, dynaamiseksi ja kontekstiriippuvaiseksi prosessien verkoksi, joka on juurtunut vallan epätasapainoon kohdistuen sen järjestelmällisesti kohti tiettyjen ryhmien ja yksilöiden suuntaan. Sillä on todennäköisin seurauksin kehitykseen vaikuttavia seurauksia. Marginalisaatio on moniulotteinen sen erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisten vuorovaikutusten takia. Yksilöt ja ryhmät kokevat haittaa ja syrjäyttämistä perustuen esimerkiksi rotuun, koulutukseen, sosioekonomiseen asemaan, terveyteen tai kulttuuriin. (Causadias & Umaña-Taylor 2018, 707.)

Syrjäytyneeksi luokittelu ei ole toivottavaa, sillä se voi koitua nuorelle rasitteeksi rohkaisten leimautumista, toivottomuutta ja puolueellisuuden sisäistämistä. Mielenterveyden puolella on nähtävissä vähitellen puhetta ”yksilö kokee masentuneisuutta” sen sijaan, että puhutaan ”masentuneista yksilöistä”. Sama koskee esimerkiksi henkilöitä, joita koskee pitkäaikaiset mielenterveyteen liittyvät haasteet kuten ahdistuneisuus tai kehitykseen liittyvät poikkeavuudet. (Mt. 711.)

Nuoren kokema syrjäytyneisyys voitaisiin ajatella olevan parempi ilmaisu kuin syrjäytynyt nuori, sillä syrjäytyneisyys voidaan voittaa ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja edistyminen on mahdollista. Tulisi hylätä ajatus siitä, että syrjäytyminen on pysyvä tila, jota ei voida muuttaa. Keskusteluissa olisi tärkeää nostaa esille aihe nuorten kokemisen kannalta, eikä determinisenä vaikutuksena kehitykseen. (Mt.)

Marginalisaatio nuoren leimana merkitsee muuttumatonta ja staattista tilaa, jolloin se kuvaa nuorisoa passiivisena todistajana omasta syrjäytymisestään. Marginalisaatio on todellisuudessa kokemus ja nykytilanne. Se ei määrittele nuorta eikä kerro sitä, kuka hän on. Nuoret, jotka kokevat syrjäytymistä, ovat usein motivoituneita syvällisellä tasolla ja halukkaita voittamaan vallitseva tilanne ja sitoutumaan yhteisöön. (Mt.)

Yhteisöllisyyden kokemus tutkitusti lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja samaan aikaan sitoo yksilöt osaksi kokonaisuutta. Yhteisön sekä yhteisöllisyyden tunne tiedetään lisäävän luottamusta sekä yksilöiden elämän kykyä. Yksilölle on tärkeää kokea oma yhteisönsä, joten yksilön parissa työskentelevällä työntekijällä on huomattava rooli opiskelu-, työ- ja elinympäristön luomisessa, jotta yhteisöllisyyden rooli korostuu. (Aluehallintovirasto 2018, 11.)

Toivottavaa olisi, että nuoret nähdään ihmisinä olosuhteiden takana sen sijaan, että heidät leimataan syrjäytyneiksi. Leimat ovat painavia kantaa erityisesti nuorille, sillä ikävaihe on herkkä. Kuten mainittu, nuoruudessa rakentuu monet fyysiset kuin psykisetkin elämän ja hyvinvoinnin lähtökohdat, leimaaminen voi vahingoittaa näiden lähtökohtien kehittymistä.

NEET -nuori

Kansaneläkelaitos (Kela) on kehittänyt kuntoutuksen kehittämisen projektin vuosille 2018-2019. NEET-nuoret (Not in Employment, Education or Training) ovat toimintakyvyltään heikentyneitä 16-30 -vuotiaita, joilla ei ole opiskelu- tai työpaikkaa ja eivät ole suorittamassa ase- tai siviilipalvelusta tai ole pitämässä suunniteltua välivuotta. Projektissa kehitetään näiden nuorten ohjautumista kuntoutumispalveluihin yhteistyökumppaneiden mm. Ohjaamon, etsivän nuorisotyön ja sosiaalityön toimesta. Projektissa korostuu kuntoutukseen hakemisen keventyminen, nuorilla on mahdollista hakea suullisesti ja ilman lääkärinlausuntoa. (Kela 2018.)

3.3 Tukijärjestelmiä, ohjaus- ja palveluverkosto ja nuorisotyön tavoitteita

Suomesta löytyy kattavasti eri palveluita nuorille, mutta monesti ne ovat kovin hajallaan. Esteenä voi olla palveluiden jakautuminen eri sektoreille ja toimialoille, palveluiden vähäinen keskusteleminen keskenään sekä rajallinen käsitys nuoren tilanteesta. (Tajua mut 2017, 4.)

Kuvio 3. Yhteiskunnan palveluverkon antimia nuoren näkökulmasta.

Kuvio 3. Havainnoi yhteiskunnan palveluverkon antimia nuoren näkökulmasta. Nuoren elämästä katsottuna palvelut kiinnittyvät aina toisiinsa. Nuorta ohjataan palveluista toiseen sekä palvelutarvetta arvioidaan eri paikoissa, mahdollisesti vielä samanaikaisesti ja nämä tavat sekä ohjeiden painottuminen voivat erota toisistaan. (Mäensivu ym. 2018, 12.)

Palveluita tulisikin katsoa kokonaisuutena ja tarkastella sen yhteisvaikuttavuutta. Tämä tuo esiin monialaisen yhteistyön kautta katsottuna yhteisen palvelumallin kehittämisen sen sijaan, että ajateltaisiin työtä työnjakona. (Mt.)

Kunnan tehtäviin sisältyy nuorisotyö ja -politiikka, joiden sisällöt määritellään nuorisolaissa ja laki itsessään velvoittaa huolehtimaan nuorten kasvatuksellisesta ohjauksesta, tieto- ja neuvontapalveluista, toimintatiloista ja harrastusmahdollisuuksista. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2018.)

Nuorisotyössä on tehtävä kehittämistyötä. Tämän edellytyksenä on nuorten mieltymysten muutosten ymmärtäminen, pyrkiminen tulevaisuuden kysynnän sekä muiden toimintaan vaikuttavien tekijöiden ennakoimiseen. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2009, 12.)

Varhaisessa vaiheessa avun tarjoaminen on moninkertaisesti edullisempaa kuin korjaavat toimenpiteet. Tässä vaiheessa usein kevyempikin tuki riittää. Ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi nuoren osallistaminen uuteen harrastukseen tai johonkin muuhun sosiaaliseen toimintaan. (Tajua mut 2017, 4.)

Nuorisotakuu

Nuorisotakuun tavoitteena on tarjota nuorelle työtä, koulutusta tai tarvittavaa tukipalvelua kolmen kuukauden kuluttua työttömäksi ilmoittautumisesta. Näillä tukipalveluilla tarkoitetaan kuntouttavia palveluita. Nuorisotakuun toteutuminen on mahdollista siten, että henkilölle voidaan tarjota edellä mainittuja asioita. (Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2014, 4.)

Toteutus mahdollistuu eri toimijoiden sekä heidän välisen yhteistyön avulla. Mikäli nuori ei ole valmis siirtymään työhön tai koulutukseen, nuoren saama kuntouttava palvelu on oltava hänen tarpeensa mukaista. Yhteistyötoimijoita verkostossa ovat TE-hallinto, Sosiaali- ja terveystoimi, nuorisotoimi ja sosiaalitoimi, opetustoimi ja poliisihallinto. (Mt.)

Kaikki nuoren hyvinvointia, osallisuutta ja aktiivista kansalaisuutta tukeva toiminta edistää nuorisotakuun tavoitteiden toteutumista, sillä se vahvistaa nuoren pääsyä myöhemmin opiskelemaan tai työelämään. Nuorisotakuun voidaan nähdä ulottuvan työn, koulutuksen tai kuntouttavien palveluiden tarjoamisen sekä ohjaamisen ulkopuolelle. (Mt.)

Palveluohjaus

Palveluohjauksella pyritään auttamaan asiakasta löytämään ja ottamaan käyttöön hänessä olevia taitoja, kykyjä ja voimavaroja, jotka ovat voineet korvautua ikävillä toimintamalleilla. Ohjauksessa tavoitellaan muutosta asiakkaan toiminnassa ja ajattelussa, jonka seurauksena asiakas oppii luottamaan kykyynsä toimia omassa ympäristössään jatkossa ilman palveluohjaajan tukea. (Suomen palveluohjausyhdistys 2018.)

Palveluohjauksesta hyötyvät eniten asiakkaat, joilla on vaikeuksia elämänhallinnassa ja tarve elämän kokonaisvaltaiseen tukemiseen. Monesti asiakas on voinut olla kauan erilaisten palveluiden piirissä, kuitenkin saamatta omien tarpeiden mukaista apua. Sen seurauksena asiakas voi syrjäytyä palveluiden välille tai jäädä niiden ulkopuolelle kokonaan. Asiakasta voi huolestuttaa syyllisyyden tunteet sekä kyvyttömyys vastata vaatimuksiin, mitä palveluohjauksessa asetetaan. (Mt.)

Suurin haaste asiakkaan ja palveluiden kohtaamisessa on palveluiden joustamattomuus, jolloin niiden suunnitellut standardit eivät muotoudu yksittäisien asiakkaiden tarpeita vastaaviksi. Asiakastyössä tärkein lisä onkin sillan rakentaminen asiakkaan tavoitteiden sekä tukitoimenpiteiden välille palveluohjauksessa. (Mt.)

Palvelut, joissa nuoria usein autetaan ja ohjataan etsivässä nuorisotyössä ovat Kansaneläkelaitos (Kela), Työ- ja elinkeinopalvelut ja sosiaalipalvelut. Tämän vuoksi nämä nostettiin opinnäytetyön tietoperustassa esille.

Kansaneläkelaitos huolehtii Suomessa asuvien sekä monien ulkomailla asuvien suomalaisten sosiaaliturvasta eri elämäntilanteissa. Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan sisältyy esimerkiksi työttömän perusturva, lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, asumistuki, opintotuki, vammaisetuudet ja kuntoutustuet. Väestön toimeentulon turvaaminen, terveyden edistäminen ja itsenäisesti selviytyminen ovat Kelan toimintaa ohjaavina ajatuksina. (Kela 2018.)

Työ- ja elinkeinopalvelut eli TE-palvelut tarjoavat palveluja Suomessa asuville työnhakijoille tai henkilöille, jotka haluavat tulla Suomeen töihin. Palveluja tuottavat työ- ja elinkeinotoimistot sekä työvoiman palvelukeskukset. Tärkeinä yhteistyökumppaneina heillä ovat muun muassa yritykset, oppilaitokset, kunnat ja kolmannen sektorin toimijat. (Työ- ja elinkeinopalvelut 2018.)

Sosiaalipalvelut ovat yksilön, perheen ja yhteisön toimintakyvyn, sosiaalisen hyvinvoinnin, turvallisuuden ja osallisuuden edistämiseen ja ylläpitämiseen liittyviä toimia. Sosiaalipalvelut ja tukipalvelut järjestetään sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön tarjoamina. Sosiaalipalveluita on järjestettävä tueksi elämästä selviytymiseen. Nämä selviytymistarpeet voivat liittyä esimerkiksi talouteen, päihteiden ongelmakäyttöön, lähisuhde- ja perheväkivaltaan tai lapsen tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin tueksi. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2018.)

Jokaisella on oikeus saada tarpeeseen perustuvia sosiaalipalveluita oleskelukunnaltaan, ilman että henkilön oikeus välttämättömään huolenpitoon sekä toimeentuloon vaarantuu. Sosiaali- ja terveysministeriön tehtävänä on vastata sosiaalipolitiikasta ja valmistella sosiaalihuoltoa koskeva lainsäädäntö. (Mt.)

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tässä luvussa käydään läpi opinnäytetyön tutkimusstrategiaa ja kehittämistyön menetelmiä. Tutkimusmenetelmien avulla pyrittiin löytämään nuorten itsenäistymiseen liittyviä sisältöjä ja näkökulmia, jonka jälkeen ymmärtämään kokonaisuuksia nuorten haastaviksi kokemista aiheista. Tutkimuksessa lähdettiin liikkeelle kehittämistehtävän määrittelyssä, jonka jälkeen tarkasteltiin aiheeseen liittyviä käsitteitä, tutkimuksia ja teoriaa. Sen jälkeen aineisto kerättiin eri menetelmin ja aineisto analysoitiin. Tuotoksen eli oppaan laatimisen taustalla käytettiin opinnäytetyön tuloksia.

Tämä tutkimus on laadullinen tutkimus. Sen tyypillisiä piirteitä on todellisen elämän kuvaaminen, jolloin todellisuus nähdään ja ymmärretään moninaiseksi kokonaisuudeksi, jota ei voida mielivaltaisesti pilkkoa osiin. Tutkimuksessa sen kohde on tarkoin valittu ja siitä halutaan lisätietoa. Tyypillistä on lisäksi se, että tutkija on lähellä tutkittavia ja usein jopa osallistuu heidän toimintaan. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014, 105.)

Tulosten luotettavuutta voidaan lisätä tutkimalla ilmiötä useista eri näkökulmista. Tapoja voi olla esimerkiksi käyttää useita erilaisia aineistoja ja tiedonkeruumenetelmää. (Ojasalo ym. 2009, 94.) Tavoitteena oli selvittää ryhmäteemahaastattelun ja kyselyn avulla nuorten kokemuksia ja haasteita itsenäistymisensä kynnyksellä. Tiedonkeruumenetelmiä oli useampi, jotta tietoa saatiin kerättyä monipuolisesti.

Laadullisessa tutkimuksessa tyypillistä on tutkimusaineiston keräys todellisissa konteksteissa ja tilanteissa, tällöin ihminen toimii aineistonkeruuvälineenä, jolloin tärkeässä osassa ovat tutkijan omat havainnot, keskustelut ja haastattelut. (mt.) Tutkimuksessa käytettiin aineistonkeruumenetelmänä nuorille suunnattua kyselyä, etsivän nuorisotyön kuntouttavan työtoiminnan ryhmälle suunnattua teemahaastattelua, kahta puolistrukturoitua asiantuntijahaastattelua sekä benchmarking-menetelmää.

Opinnäytetyöni konkreettisenä tuotoksena syntyi opas ja tästä syystä valitsin lähestymistavaksi konstruktiiivisen tutkimusotteen. Siinä painottuu yhtäaikaaisesti tutkitun tiedon tuottaminen ja käytännön muutoksen aikaansaaminen. (Ojasalo ym. 2014, 37-38).

Tutkimuksellisessa kehittämisessä pyritään ratkaisemaan käytännössä syntyneitä ja nousseita ongelmia tai uudistamaan käytänteitä. Tässä opinnäytetyössä ratkaisuna keskityttiin nostamaan itsenäistymiseen liittyviä ongelmia ja uudistamaan etsivää nuorisotyötä tarjoamalla vaihtoehtoinen menetelmä palveluohjaukseen. Tueksi kehittämiseen kerätään kriittisesti ja systemaattisesti arvioiden tietoa sekä käytännöstä että teoriasta käyttäen eri menetelmiä. (mt. 18).

4.1 Haastattelut

Haastattelut aineistonkeruumenetelmänä valikoitui tässä tutkimuksessa sen vuoksi, sillä ne soveltuvat hyvin kehittämistehtäviin ja niillä saadaan helposti kerättyä syvälistäkin tietoa kehittämisen kohteista. Yksilön korostaminen tutkimustilanteen subjektina antaa mahdollisuuden nähdä vapaasti eri näkökulmia asioiden selvittämistilanteessa ja sen kautta pystytään yhdistämään aineisto kehittämistyön toisiin menetelmiin. (Ojasalo ym. 2014, 106.)

Puolistrukturoitu haastattelu toimii mainiosti silloin, kun halutaan jättää varaa lisäkysymyksiin haastattelun aikana. Haastattelumuoto oli lisäksi sopiva sen vuoksi, koska tutkimuksen tarkoituksena oli tarkastella ilmiön merkitystä haastateltaville. (mt. 108-109.) Tässä kontekstissa haluan korostaa valintaa itsenäistymisilmiön kautta, jolloin puolistrukturoitu haastattelu toimii oivana välineenä tiedonkeruuseen.

Fokusryhmämenetelmässä eli ryhmähaastattelussa osallistujia on useita, tässä haastattelussa heitä oli neljä. Haastattelussa käydään ensin läpi ryhmän tavoitteet eli kerrotaan mitä tietoa halutaan saada. Katsotaan että osallistujat ovat hyödyllisiä tavoitteiden saavuttamisen kannalta, lisäksi soveltuvatko he samaan ryhmään keskustelemaan muiden kanssa. (Ojasalo ym. 2014, 111-112.)

Kuntouttavan työtoiminnan ryhmän nuoret ovat keskenään tuttuja, sillä ryhmä oli korennut ryhmäytyä aikaisempien yhteisten työtoiminnan kertojen aikana. Ryhmän keskeinen dynamiikka oli ehtinyt jo osittain muodostua. Koin, että nuoret pystyivät turvallisesti vastaamaan kysymyksiin.

Teemahaastattelu pidettiin aamulla ja havaitsin, että energiatasot olivat alhaalla ja yritin tehdä tilanteesta mahdollisimman rennon haastateltaville. Istuimme sohville ja nuoret ottivat mukavan asennon. Keskustelimme alkuun vapaamuotoisesti ja selvitin,

miksi olen paikalla sekä miksi kyselen heiltä asioita. Ryhmähaastattelu kesti 15 minuuttia.

Haastattelin Kaarinan alle 25-vuotiaiden sosiaalityöntekijää Johanna Paasivirtaa sekä Kaarinan etsiviä nuorisotyöntekijöitä Jere Järvistä ja Leena Miettistä. Näiden teema-haastatteluiden pohjana käytettiin haastattelukysymyksiä asiantuntijoille (ks. liite 2). Asiantuntijahaastatteluiden tarkoituksena oli saada tietoa ja näkökulmia asioista, joita he kohtaavat nuoren kanssa ja joissa he auttavat nuoria työssään. Tämän kautta pyrittiin selvittämään mistä palveluista he kokevat nuorten tarvitsevan tietoa ja ohjausta.

Etsivien nuorisotyöntekijöiden haastattelun tein Piispanlähteen nuorisotalolla ja alle 25-vuotiaden sosiaalityöntekijän haastattelu tehtiin hänen työhuoneessaan Kaarinassa. Haastattelurungossa säilyi monia samoja kysymyksiä, kysymysten järjestys saattoi muuttua haastattelun aikana. Osa kysymyksistä herätti enemmän keskustelua ja saattoi herättää lisäkysymyksiä. Haastattelut kestivät puolesta tunnista tuntiin.

Haastatteluiden alussa kartoitettiin yleisesti työnimikkeen ja työn kuvausta. Tämän jälkeen tarvittiin näkemyksiä palveluohjaukseen liittyen, sillä aihe liittyy huomattavissa määrin asiantuntijoiden työnkuvaan nuorten parissa. Kysyin asiantuntijoilta missä palveluissa he kokevat nuorten tarvitsevan apua tai ohjausta ja missä palveluissa he kokevat auttavansa ja ohjaavansa nuoria enimmäkseen.

Halusin haastatteluissa lisää näkemyksiä liittyen teemoihin mitkä ovat haastavimpia palveluohjauksessa ja minkä palvelun löytäminen tai sinne saattaminen on ollut erityisen haastavaa. Haastattelun loppuun koin tärkeänä ymmärtää heidän kokeman moniammatillisuuden ja sen esiintyminen heidän työssään.

Haastattelut äänitettiin ja kirjoitettiin auki sanatarkasti eli litteroitiin jälkikäteen. Tämä tehtiin sen vuoksi, jotta saataisiin mahdollisimman todenmukainen kattaus vastauksista ja jotta pystytään minimoimaan tulkinnanvaraansa jääviä asioita. Tämän jälkeen oli vuorossa haastatteluiden teemoittelu, eli aineistosta etsittiin ilmiöitä ja asioita, jotka olivat yhteisiä haastatteluissa. (Ojasalo ym. 2014, 107-110.)

4.2 Kyselyt

On tärkeää olla perillä nuorten tiedontarpeista, jotta pystytään kohdistamaan sekä tarjoamaan tietotusta ja palvelua heitä kiinnostavista asioista. Tämän vuoksi teetin kyselyn (ks. liite 1.) etsivän nuorisotyön kohderyhmälle. Halusin löytää nuoret, jotka ovat tiedettävästi löytäneet etsivän nuorisotyön tai tulleet löydetyksi sen kautta. Tämän vuoksi kyselyn kohderyhmä muodostui niistä nuorista, jotka ovat palvelua jo käyttäneet ehkä kerran ja toiset jo useamman vuoden ajan.

Kyselyt annettiin aluksi luettavaksi ja kommentoitavaksi Kaarinan koulunuorisotyöntekijälle, jotta voisin varmistua niiden aiheellisuudesta. Kysely teetettiin yli 18-vuotiaiden nuorisotalovuorolla ja suurin osa kävijöistä vastasi kyselyyn. Kyselyn ulkoasu oli selkeä, se sisälsi kymmenen kysymystä ja sen täyttämiseen meni noin viisi minuuttia.

Suurin osa vastaajista oli tuntemiani nuoria, joiden parissa olimme vuoden aikana tehneet paljon töitä ja kanssani asiasta keskustelu oli heille luontevaa. Kyselyllä pyrittiin pääsemään käsiksi nuoren elämäntilanteeseen tutkimustyötä silmällä pitäen ja sen avulla saada tietoon, mitkä asiat nuori on kokenut haasteelliseksi itsenäistyessään.

Ensimmäiset viisi kysymystä liittyivät nuoren elämäntilanteeseen. Kohdissa kartoitettiin ikää, asumismuotoa ja ovatko he töissä, koulussa tai jotain muuta. Näillä kysymyksillä pyrittiin ymmärtämään nuorten valloilla olevaa hetkeä.

Tämän jälkeen haluttiin keskittyä aiheisiin ja palveluihin, mihin nuoret kokevat tai ovat kokeneet tarvetta ammattilaisen avulle. Kyselyn keskivaiheilla oli kohta, missä selvitettiin mistä palveluista tai tukien hakemisesta tarvitsisi lisää tietoa ja minkä palveluiden saaminen on puolestaan ollut helppoa. Kyselyn lopussa oli kohta mihin jätettiin avoin kohta, jossa kysyttiin, tuleeko heillä muuta mieleen.

Kyselyiden vastaamistilanteessa olin itse paikalla, jolloin tarjosin nuorelle mahdollisuutta siihen, että voin kirjoittaa heidän puolestaan vastaukset. Tällä halusin tarjota mahdollisuuden kysymyksien syventämiseen ja selventämiseen. Koin paikallaoloni ja läsnäoloni tarpeellisena kohderyhmän motivoimisen puolesta ja havaitsin, että työkokemukseni nuorten parissa helpotti asioiden läpikäymisessä.

Muutamalla nuorella oli lisäkysymyksiä kyselyiden kysymyksistä. Sain kuulla, että monella oli ehkä hiukan haastavuuksia päästä kyselyn sisälle siinä määrin, ettei aihe ehkä

tuntunut ihan ajankohtaiselta kyselyn täyttöhetkellä. Pyysin heitä tällöin muistelemaan sitä hetkeä, kun he olivat muuttamassa pois kotoa tai muun isomman asian kynnyksellä liittyen itsenäistymiseen. Parhaimmillaan nuori saattoi vastata montakin eri asiaa, joista saattoi syntyä antoisaa keskustelua.

Kyselyissä ja teemahaastattelussa kysymysten pohja oli samantyyppinen. Teemahaastattelussa keskustelu oli toivottua, joten siellä lisäkeskustelua saatiin liittyen oppaan sisältöön. Vastaajia kyselyyn oli 12 kappaletta, kun taas teemahaastatteluun osallistui neljä nuorta. Tarkastelin vastauksia tulososiossa yhtenä osa-alueena sisältöehdotuksen muodostuksen helpottamiseksi.

Kyselyiden vastaukset siirrettiin Exceliin, tiedon käsittelyn helpottamiseksi, jonka jälkeen vastaukset teemoiteltiin ja tutkittiin, mitkä aihealueet ovat nousseet pinnalle enimmässä määrin. Kyse oli laadullisen aineiston pilkkomisesta ja ryhmittelystä vastausten aihepiirien mukaisesti. Tämän avulla pystyttiin vertailemaan teemojen esiintymistä vastauksista. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 105-107.)

4.3 Benchmarking

Benchmarking-menetelmä toimii tutkimusvälineenä tutkimuksessa, sen perusta on kiinnostus siihen, miten toiset toimivat ja menestyvät. Yleensä sen avulla tutkitaan menestyvää organisaatiota ja pyritään oppimaan heidän menestyksensä syitä ja sen kautta ottamaan käyttöön muualla hyväksi havaittuja tapoja toimia. Vertailukohteen voidaan ajatella olevan esimerkiksi toisten toimialojen organisaatiot, oman yrityksen muut osastot tai kilpailijat. (Ojasalo ym. 2009, 163-164.)

Oman tekemisen vertailu muihin voi edistää monella eri tavalla, se voi kertoa esimerkiksi oman toiminnan tason verrattuna muihin toimijoihin ja tekijöihin. Tarkasteltaessa muiden innovaatioita, pystytään nopeuttamaan omaa kehitystä. Kun tiedostetaan muiden olemassaolo, oman kehittymisen motivaatio lisääntyy. (Ojasalo ym. 2009, 164.)

Benchmarking-menetelmää käytin tutkimalla nuorille suunnattuja nettisivuja ja kävin läpi monia eri oppaita liittyen nuoren itsenäistymiseen. Valitsin kohteekseni Nuori-soasuntoliiton ry:n tekemän 'omaan kotiin' oppaan. Tässä oppaassa tieto koskee asunnon etsimistä, muuttamista omaan kotiin, työtä, tukia ja taloutta.

5 AINEISTON TULOKSET JA ANALYSOINTI

Tässä luvussa käsitellään kehittämistyön tuloksia. Tuloksia avattiin ensin asiantuntijahaastatteluiden perusteella, jonka jälkeen siirryttiin nuorten näkemyksiin. Tämän jälkeen kyselyiden ja haastatteluiden tulokset yhdistettiin tukemaan toisiansa sekä tuomaan vertailuarvoa analysoitavaan aineistoon. Aineisto kerättiin haastattelemalla kolmea asiantuntijaa ja kuntouttavan työtoiminnan ryhmää, sekä teettämällä kysely Kaarinan etsivän nuorisotyön nuorille. Nuorten ja asiantuntijoiden näkemykset yhdistettiin ja tulokset yhdessä vastaavat tutkimuskysymykseeni.

5.1 Asiantuntijoiden teemahaastattelut

Alle 25-vuotiaiden sosiaalityöntekijä Paasivirta (2018) kuvaa asiakaskantaansa moniulotteiseksi ja laajaksi huolimatta pienestä ikähaarukasta. On asiakkaita varhaisteineistä, elämää nähneisiin kahden lapsen isiin ja äiteihin.

On just näitä itsenäistyviä, mut se, että itsenäistyminen tarkoittaa aika laidasta laitaan kaikkia, kaikilla tän ikäisillä on joku osa-alue meneillään, on joko opiskeluun tai työelämään tai asuntoon tai ylipäättänsä itsensä etsimiseen liittyvää. (Paasivirta 2018.)

Paasivirta (2018) kertoo työssään tekevänsä palvelutarpeen arviointeja, palvelupäätöksiä ja sitten niihin liittyviä yksin tapaamisia. Haastattelussa nousi ilmi nuorten avun ja ohjauksen tarpeen olevan vaihtelevaa, mutta etsivän nuorisotyön näkökulmasta korostuva tarve liittyä ilman muuta etuusasioihin.

Paasivirta (2018) kuvaa työssään olevansa palveluverkon asiantuntija, taidot liittyvät oikeaan paikkaan ohjaamisessa ja palvelutarpeen hahmottamisessa. Näkemyksenä avattiin se, että tarvitseeko nuori apua asunnon etsimiseen vai sen jälkeen sinne kotiinkin. Paasivirta (2018) korosti arjenhallinnan ja itsenäisen toimeen tarttumisen tärkeiksi osa-alueiksi nuoren elämässä.

Toimeentulotuen hakemisen siirtyessä Kelaan muokkasi sosiaalityötä vähentäen yksittäisiä ja nopeita asiakaskäyntejä. Nykyään hänen pakeilleen tulee enemmän asiakkaita, joilla on sosiaalityöntarve.

Paasivirran (2018) työtapa on aktiivinen seurailu ja tarkkailu. Henkilökohtainen kontakti ja 'kontaktointi', silloin kun on vain yksittäinen tapaaminen, niin se on siinä se tärkein juttu. Monesti täytyy vain luottaa asiakkaan omatoimisuuteen, mikäli nuori ei koe tarvitsevansa sinä hetkellä mitään, niin sitten asia on niin.

Kysyessäni haastavimpia aiheita palveluohjauksessa tai onko jonkin tietyn palvelun saaminen ollut haasteellista, esille nousi päihde- ja mielenterveysongelmat sekä lisäksi neuropsykiatriset häiriöt kuten Asperger, ADHD tai muut diagnosoimattomat mielen-terveyden häiriöt.

Mä en tiää onko tää liian idealistinen vastaus, mut jos nuorel ittel on halua ottaa tukea vastaan, nii aina jotain löytyy. Kaarina on sopivan kokoinen ja täällä on nuorten aikuisten kanssa työskenteleviä paljon. (Paasivirta 2018.)

Paasivirta (2018) kertoo, että sosiaalityöntekijät jalkautuvat useihin eri yksiköihin kuten etsivien nuorisotyöntekijöiden pariin, pajamestareille, nuorille maahanmuuttajille tarkoitettuun Pikku Mustikkaan, Kiesiin eli mielenterveysongelmaisten päihdeyksikköön sekä Piikkiön adventtiseurakunnan ruokajakeluun. Paasivirta (2018) kertoi tämän auttavan monen nuoren tavoittamisessa ja tiedon levittämisessä.

Paasivirta (2018) korosti sosiaalityön ehdotonta vahvuutta, joka on taloussosiaalityö. Siellä on totuttu siihen, että raha-asiat on iso osa-alue arjessa. He pohtivat ja selvittelevät yhdessä näitä asioita nuoren kanssa. He tekevät lisäksi yhteistyötä talous- ja velkaneuvonnan kanssa.

Kaarinan etsivät nuorisotyöntekijät Leena Miettinen (2018) ja Jere Järvinen (2018) kertoivat auttavansa työssään nuoria yleisesti elämänhallinnassa, parisuhdeongelmissa, tukien ja asunnon hakemisessa. Haastatteluista nousi ilmi, että on niitä nuoria, jotka tarvitsevat ohjausta vain kerran ja sitten on niitä:

kenen kanssa tehdään pitkään, niin tavallaan autetaan kaikessa mahdollisessa. Silloin se yksi asia ei riitä, vaan sitten tulee seuraava ja seuraava. Yhden nuoren kanssa katsottiin ensin asunto, sen jälkeen tukiasiat ja opiskelupaikka, niin silloin kaikkea ei voi hoitaa samalla kertaa. (Miettinen 2018.)

Vähän niin kuin palapeli, et pala kerrallaan. Lähetään siitä pahimmasta ja sit lähetään kokoamaan sitä palettia. (Järvinen 2018).

Haasteiksi he kuvaavat työssään mielenterveys- ja päihdeongelmat, jolloin tavoitteena on aina ohjata nuori oikean palvelun piiriin. Kaarinan etsivästä nuorisotyöstä ei ole suoraa jatkopaikkaa niille nuorille, joiden elämänhallinta ja mielenterveys on kohonnut kuntouttavan ryhmätoiminnan jälkeen. Monet nuoret eivät ole sen kuntoisia tai kykeneväisiä siirtymään seuraavalle tasolle, kuten kouluun tai työelämään. Tämä luo haasteen siihen, että nuori voi passivoitua ryhmätoiminnan loppumisen jälkeen.

Nuori on voinut saada päätökseen etsivän nuorisotyön asiakkuuden, mutta hän ei välttämättä pysy jatkopaikassa. Tällä hetkellä kuntouttavan työtoiminnan ryhmässä on nuoria, jotka ovat olleet ryhmässä jo aiemmin, mikä ei taas palvele ajatusta siitä, että nuori siirtyisi sen jälkeen eteenpäin. Ideaalina Järvinen (2018) kuvaa ajatuksen:

Meillä pitäisi olla monta ryhmää, ois sellanen alkajaryhmä, keskivälin- ja lopettajaryhmä, mut ei riitä resurssit. Ryhmä vie niin paljon aikaa, et sit, kun ois vielä sellanen seurantaryhmä, niin se on hankalaa.

5.2 Kyselyiden ja teemahaastatteluiden tuloksia

Vastaukset nivottiin yhteen kyselyiden, joihin vastasi 12 henkilöä ja teemahaastattelun neljän vastaajan tulosten perusteella. Näistä koostuu yhteensä 16 etsivän työn piirissä olevaa nuorta. Tulee huomata, että nuoret ovat voineet vastata yhteen kysymykseen useamman eri vaihtoehdon tai jättää vastamaatta ollenkaan.

Itsenäistyvien nuorten tiedontarpeet liittyvät kyselyn pohjalta Kelan, Sosiaalitoimiston ja TE-palveluiden tarjoamiin palveluihin ja tukien hakemiseen. Tietoa kaivataan asunnon hakemiseen, kouluun ja työelämään liittyen. Tiedontarpeet liittyvät lisäksi talousasioihin, kuten laskujen maksamiseen ja omien raha-asoiden suunnitteluun. Nuoret kokivat tarpeellisena saada heille suunnattujen paikkojen ja palveluiden yhteystietoja.

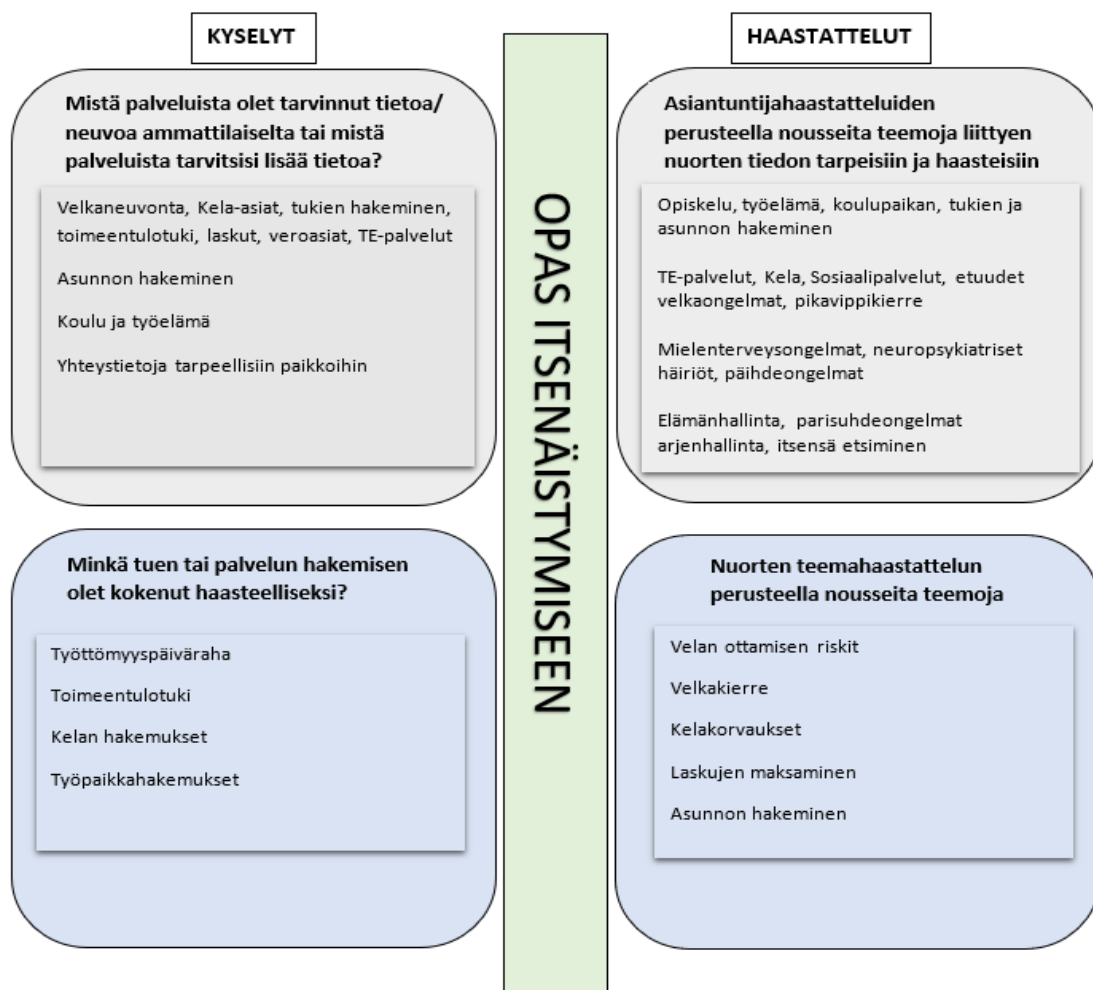
Viisi nuorta ovat tarvinneet neuvoa ammattilaiselta siihen, mistä saada asunto. Kela-asioihin apua tarvitsi neljä vastaajaa ja laskujen maksamiseen kaksi vastaajaa. Kouluun liittyvissä asioissa tietoa koki tarvitsevansa kaksi vastaajaa ja tukien hakemiseen myös kaksi vastaajaa. Kolme vastaajista mainitsi toimeentulotuen haasteelliseksi.

Loput yksittäiset vastaukset haastaviin aiheisiin liittyen koskivat työttömyyspäivärahan ja määräaikaisen työkyvyttömyyseläkkeen hakemista, veroasioita, velkaneuvontaa

ja työpaikkahakemuksia. Kyselyn täyttöhetkellä tukea tarvittiin asumistuen, ammatillisen kuntoutustuen ja sairauspäivärahan hakemisessa.

Etsivän nuorisotyön nuoret olivat eri elämäntilanteissa. Yhdeksän heistä asui omillaan, neljä vanhempien kanssa ja kolme asui jonkun luona. Neljä vastaajista kertoi olevansa töissä ja viisi kuntouttavassa työtoiminnassa, osa puolestaan oli opiskelemassa, armeijassa ja osa satunnaisesti töissä. Vastaajien ikähaarukka oli 18-27 -vuotta.

Kuntouttavan työtoiminnan ryhmältä kysyttiin ajatuksia siihen, mitä sisältöjä itsenäistymisen kynnyksellä olevan nuoren oppaassa voisi olla. Vastaukset liittyivät kelakorvauksiin ja velan ottamisen riskeihin, laskujen maksamiseen ja raha-asioista huolehtimiseen. He nostivat esille sen, että kannattaa kysyä apua mieluummin, kuin jäädä yksin asioiden äärelle.

KUVIO 4. Esittää kerätyn aineiston tuloksia ja ehdottaa tuotoksen sisältöehdotusta.

Yllä oleva kuvio esittää jäsenystä aineiston sisällöistä ja nousseista aiheista. Vasemalla puolella olevat laatikot kuvaavat nuorten näkemyksiä kyselyiden perusteella, kun taas oikealla olevat laatikot sisältävät haastatteluista nousseet aiheet.

'Kyselyt' kohdassa vastaukset ovat koottu nuorten kirjoittamista vastauksista. 'Haastattelut' kohdan ylemmässä laatikossa vastaukset ovat asiantuntijahaastatteluiden perusteella nousseita teemoja liittyen nuorten tiedon tarpeisiin ja haasteisiin. Alemmassa laatikossa on nuorten temahaastattelun perusteella nousseita aihealueita.

Asiantuntijoiden näkemykset olivat pitkälti samankaltaisia nuorten vastausten kanssa. Lisäyksenä asiantuntijoiden puolelta nousi ilmi erilaiset haasteet liittyen terveyteen ja itsensä etsimiseen sekä elämänhallintaan ja arjenhallintaan. Asiantuntijoiden ja nuorten vastaukset eroavat siinä, että asiantuntijat kertoivat nuorten haasteiden liittyvän mielenterveys- ja päihdeongelmiin, parisuhdeongelmiin ja neuropsykiatrisiin haasteisiin. Näistä nuoret eivät maininneet aineistossa lainkaan.

Nuorisoasuntoliiton sivuilla on kattavasti tietoa nuorille asumiseen, muuttoon ja talouden suunnitteluun esimerkiksi budjettilaskurin avulla. Näiltä sivuilta löytyi myös 'Omaan kotiin' opas, sen alussa esiteltiin Nuorisoasuntoliiton paikallisyhdistykset ja kertomus nuoresta itsenäistymisvinkkeineen. Opas sisälsi tietoa oman kodin etsimisestä, muutosta, taloudesta, työstä ja tukiasioista. Oppaassa oli kattavasti esitetty kuinka toimia monissa arjenhallintaan liittyvissä aiheissa, sen erityisiä hyviä puolia oli antoisasti selvitetyt käsitteet.

Benchmarking -menetelmää käyttäessäni huomasin, ettei samantyyppistä opasta ollut helposti saatavilla, jossa olisi selkeästi ja vähäsanaisesti esitelty tämän työn tuloksista löytyneitä teemoja. Löydetyt oppaat sisälsivät yleensä joko muutamiin osa-alueihin liittyen tietoa tai niiden aiheet olivat erittäin laajasti avattu. Mikäli tekstiä on aiheeseen liittyen paljon, nuori voi saada niistä joko paljon apua tai sitten tekstin määrä voi vaikuttaa niin, ettei hän lue sitä lainkaan.

5.3 Tulosten analysointi

Kyselyissä haastavinta on niiden pinnallisuus ja ettei pystytä arvioimaan, kuinka vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet tutkimukseen. (Ojasalo ym. 2014, 121). Tehdyssä kyselyssä ei ollut valmiina eri vastausvaihtoehtoja, mutta kyselyn lopussa oli esimerkkejä palveluista, joita vastaaja pystyi käyttämään tarvittaessa.

Analysoidessani ajattelin, että haastateltavien ja kyselyihin vastanneiden määrä oli siinä määrin liian pieni, jotta opinnäytetyön tuloksia voitaisiin luotettavissa määrin yleistää laajemmalti. Pidempiaikainen ja laajempialainen tutkimus nuorten kokemuk-
sista on ratkaisevassa osassa oppaan käyttötarkoituksen maksimoimisessa. Tarvittai-
siin lisätutkimuksia nuorten ajatuksista itsenäistymisen haastavista osa-alueista, li-
säksi oppaan saatavuuteen tulee kiinnittää lisää huomiota.

Nuorille suunnattuun kyselyyn ja kuntouttavan työtoiminnan ryhmähaastattelun kautta vastauksia saatiin yhteensä 16 nuorelta. Tämä määrä on siinä määrin kuitenkin sopivasti huomioiden opinnäytetyössä käytetyt laadulliset tutkimusmenetelmät, jol-
loin datan määrä ei ole aina merkittävimmässä roolissa tulosten saamiseksi. Etsivän
nuorisotyön nuoret kyselyiden vastaajana voidaan nähdä osittain haasteellisena koh-
deryhmänä. Vastausten määrää voidaan verrata siihen, että vuonna 2017 Kaarinan et-
sivä nuorisotyö tavoitti 91 nuorta, joka kertoo, että tavoitettu kyselyyn vastannut pe-
rusjoukko antaa jo itsessään kattavan vastauksen tulosten relevanttiuden varmistamiseksi.

Kyselyiden perusteella suurin osa kysymyksistä keskittyi palveluihin ja tuen tarpeeseen, tämä rajaa aiheittani selvästi. Monipuolisuutta korostaa taas kyselyiden ja haastatteluiden aikana käydyt dialogit itsenäistymisestä ja kyselyiden lopussa tarjottu mahdollisuus avoimeen vastaukseen. Vastaajat olivat eri elämäntilanteissa, mikä antaa monipuolisesti osviittaa tiedontarpeista, juuri näkemysten ja tilanteiden erovaisuuk-
sien vuoksi.

Nuorten ja asiantuntijoiden vastausten eroaminen saattoi liittyä aiheiden arkuuteen ja aiheet voivat olla monesti nuoren elämää vallitsevia, osittain tunnistamattomia tilanteita, joista voi olla hankala puhua. Lopuksi nostan vielä esille sen, että jälkikäteen ajateltuna tekisin kyselystä lyhyemmän ja selkeämmän. Tämän hetkisessä muodossa siinä on liikaa kysymyksiä, jotka ovat samankaltaisia keskenään. Se tekee sen käsitte-
lystä ja analysoinnista haastavampaa.

6 TUOTOS

Opas laadittiin nuorelle itsenäistymisen tueksi ja elämänhallinnan lisäämiseksi. Sen tavoitteena on saada nuori voimaantumaa omien asioiden hoidossa ja kiinni hänen tarvitsemiinsa palveluihin, jota kautta hänen elämäänsä voidaan saada merkityksellisiä kontakteja ja yhteisöjä. Yhteisön ja yhteisöllisyyden kokemus lisää merkittävästi sisältöjä ja yksilön luottamusta elämään.

Opas ei olemassaolollaan kuitenkaan ratkaise nuoren itsenäistymiseen liittyviä haasteita, vaan pikemminkin tarkoituksena on motivoida helposti lähestyttävyydellään ja ymmärrettävyydellään, jotta kynnyks madaltuisi omien asioiden hoitamiseen ja palveluiden piiriin hakeutumiseen.

Tuotos sisältää yksinkertaisesti, ymmärrettävästi ja rohkaisevasti tietoa palveluista ja etuuksista, joita nuori pystyy itse hakemaan tarvittaessa. Se on tehty nuorten elämäntilanteita ja haasteita tutkien ja kuunnellen. Opas vastaa nuorten kysymyksiin sosiaaliturvasta, toimeentulosta ja tukipalveluista, se syntyi niin nuorten kuin alan ammattilaistenkin näkökulmasta.

Nuoruuden ymmärtäminen sekä palveluiden ja palvelujärjestelmien muokkaaminen nuoruuden ikävaihetta tukevaksi nähdään haasteellisena, koska nuoret ovat yksilöitä ja nuoruus sisältää monia eri ilmiöitä, jotka ovat sidoksissa niin paikkaan kuin aikaankin. Nuoruus ei ole pysyvä tila, vaan se muotoutuu ja muuttuu yhteiskunnan mukana. (Aluehallintovirasto 2018, 1.)

Osalla pitkäaikaisella etsivän työn nuorella on haasteita sosiaalisen kanssakäymisen ja vuorovaikutuksen saralla. He tarvitsevat tukea ja tietoa siihen, miten kaupassa käydään, ruoanlaitossa sekä monissa muissa arjenhallintaan liittyvissä asioissa. Tuotoksen sisällön painottuminen ei koske niinkään arjen sisäisiä asioita vaan pikemminkin palveluverkostoa ja sen avaamista.

Mikäli tarve on elämänhallintaan ja arjenhallintaan liittyvälle tuelle, tukitoimet ja henkilökohtainen yksilötyö on tärkeässä asemassa. Parasta tässä tilanteessa on toisen ihmisen läsnäolo ja luottamuksen syntyminen, jota kautta päästään syvemmälle vallitseviin tilanteisiin.

Opasta käytettäessä tulee muistaa nettisivujen ja tietojen vanheneminen, jolloin sitä on hyvä päivittää sen toimivuuden ylläpitämiseksi. Tuotoksen tekovaiheessa haastavinta oli se, että oppaan tuli olla vähäsanainen ja selkeä, kun taas aineiston perusteella nousseet tulokset ovat aiheina paljon selvennystä vaativia.

Tuotoksen (ks. liite 3.) sisältö muodostui seuraavaksi, mistä hakea asuntoa ja muuttajan muistilista. Aineistosta enimmässä määrin nousseet tukien hakemiset eli asumistuen ja toimeentulotuen hakeminen löytyvät oppaasta. Tämän lisäksi TE-palveluista työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautuminen ja työttömyysetuuksien hakeminen on nostettu esille. Näiden jälkeen loppuun tuli yhteystietoja, kuten etsivien nuorisotyöntekijöiden, uraohjaajan, Perhekeskuksen ja Kaarinan alle 25-vuotiaden sosiaalityöntekijän tiedot.

Sisältö vastaa yleisimpiin nuorten itsenäistymisen kynnyksellä törmäämiin haasteisiin, oppaassa ei ollut mahdollista nostaa kaikkia aineistosta nousseita aiheita esille sen alkuperäisen tavoitteen vuoksi. Velkoihin ja talouteen liittyvien aiheiden parissa vahvoilla ovat työskentelemään sosiaalityöntekijä, jonka yhteystiedot löytyvät oppaasta. Mielenterveys- ja päihdeongelmat sekä neuropsykiatriset häiriöt ovat aiheita, joihin pääsee ohjautumaan esimerkiksi edellä mainitun tai etsivien nuorisotyöntekijöiden kautta.

7 LOPUKSI

Nuoret tarvitsevat tukea kehittymiseen itsenäistymisen elämänvaiheessa, joka sisältää rutkasti uutta sisäistettävää tietoa. Matalan kynnyksen palvelut ovat näissä tilanteissa oikein sopiva apukeino. Ongelmien kasaantumisen ennaltaehkäisyyn tulisi kiinnittää huomiota.

Tuotos ei kerro ainoastaan haasteita itsenäistymisen kynnyksellä vaan tulosten perusteella on nähtävissä tuen tarpeita yleisesti nuoruudessa. Itsenäistymiseen liittyy monipuolisesti eri aihealueita ja on hankala tyhjentävästi määrittää, mikä on juuri se itsenäistymisen hetki. Onko se omaan kotiin muuttaminen, työpaikan saanti, vai onko se monien asioiden summa? Kuten sisäisten oppimistavoitteiden yhdistyminen konkreettisiin suuriin muutoksiin elämässä?

Usein nuorilla on paljon asioita harteillaan. Niitä voivat olla mielenterveysongelmat, vaikeat perhesuhteet, rahaongelmat, oppimisvaikeudet ja asunnottomuus. Sen vuoksi onkin hyvä lähteä liikkeelle korjaamalla konkreettisia ulkopuolisia tilanteita, kuten toimeentulon turvaaminen ja asunnon etsiminen. Sen jälkeen keskittyä sisäisiin haasteisiin.

Vaikka tämä tuotos koskee lähinnä palveluverkostoa, mahdollista on tulevaisuudessa kehittää oppaalle jatko-osa koskien nuoren näkökulmasta elämänhallinnallisia sekä kasvu- ja elinoloihin liittyviä asioita. Tässä voitaisiin käyttää apuna kuviota 1. ja poimia sieltä aiheita liittyen esimerkiksi ruokavalioon, harrastamiseen, kavereihin, terveyteen ja kuntoon. Oppaan sisällön päivittämiseen ja kehittämiseen voitaisiin osallistaa itse nuoret, jolloin se pystyisi palvelemaan nuorelta nuorelle.

Kävin esittelemässä oppaan tilaajalle. Tilaajan palaute tuotoksesta oli erittäin positiivista. Oppaan visuaalinen ilme, selkeys ja luettavuus oli onnistunut. Teimme pieniä muutoksia liittyen sanajärjestyksiin ja sisältöön.

Tehostimme oppaan käyttöikää poistamalla erään hankeprojektin tiedot yhteystiedotosiosta. Kävimme hakemassa oppaan raakaversio Paino-Kaarinasta, jolloin epäkohdat on helpompi havaita ja muuttaa lopulliseen oppaan ulkoasuun liittyen. Tämän jälkeen oppaasta otetaan isompi painos, jota voidaan alkaa konkreettisesti jakamaan nuorille.

LÄHTEET

Aluehallintovirasto 2018. Satakunnan ja Varsinais-Suomen nuorten elinlokatsaus. Viitattu 28.9.2018. <https://www.avi.fi/documents/10191/10616116/Satakunnan+ja+Varsinais-Suomen+nuorten+elinlokatsaus+2018/a2451b29-d590-4516-86fo-2953dc86c3fd>

Aluehallintovirasto 2018. Tiedotteet. Viitattu 15.10.2018. <https://www.avi.fi/web/avi/-/etsivaan-nuorisotyohon-1-3-miljoonaa-euroa-valtion-avustusta-pohjois-suom-1>

Aluehallintovirasto 2017. Etsivä nuorisotyö 2016 – Valtakunnallisen etsivän nuorisotyön kyselyn tulokset. Aluehallintovirastojen julkaisuja 31/2017. Verkkojulkaisu. Viitattu 13.10.2018. <https://www.avi.fi/documents/10191/8064383/Julkaisu-31-LSSAVI.pdf>

Causadias José M. & Umaña-Taylor Adriana J. 2018. Reframing Marginalization and Youth Development: Introduction to the Special Issue. Viitattu 3.10.2018. https://www.researchgate.net/profile/Jose-Causadias2/publication/327527696_Reframing_Marginalization_and_Youth_Development_Introduction_to_the_Special_Issue/links/5b95661f299bf1473933845d/Reframing-Marginalization-and-Youth-Development-Introduction-to-the-Special-Issue.pdf

Fedetoff, Jaana & Leppäkari, Heidi & Timonen, Päivi 2016. Koordinaatti – Nuorten tieto- ja neuvontyön kehittämiskeskus, Oulu. 1.painos (pdf). Viitattu 17.8.2018. <http://www.koordinaatti.fi/sites/default/files/koordinaatit-nuortentietojaneuvontatyohon.pdf>

Halonen Terhi & Rautiainen Markku 2018. Rikosseuraamuslaitos. Viitattu 30.10.2018. https://www.rikosseuraamus.fi/material/attachments/rise/julkaisut-risenjulkaisusarja/v9ONaKJMV/RISE_Taitava_koti_20062018_VALMIS_TAITTO.pdf

Hilli, Petri & Timo Ståhl & Merikukka Marko & Ristikari Tiina 2017. Syrjäytymisen hinta – case investoinnin kannattavuuslaskelmasta. Viitattu 13.11.2018. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135714/YP1706_Hilliym.pdf?sequence=2

Juvonen Tarja 2015. Sosiaalisesti kontrolloitu, hauraasti autonominen. Nuorisotutkimusseura ja tekijä. Viitattu 17.10.2018. https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/kuvat/verkkojulkaisut/sosiaalisesti_kontrolloitu.pdf

Kaarinan kaupunki 2018. Etsivä nuorisotyö. Viitattu 7.11.2018. https://www.kaarina.fi/lapset_ja_nuoret/nuoret/fi_FI/etsiva_nuorisoty/

Kansaneläkelaitos 2018. Elämässä mukana – muutoksissa tukena. Viitattu 17.11.2018. <https://www.kela.fi/kela-lyhyesti>

Kansaneläkelaitos 2018. NEET-nuorten kuntoutuksen kehittämisen projekti 2018-2019. Viitattu 10.11.2018. <https://www.kela.fi/neet-nuorten-kehittamishanke>

Kauppi, Aino & Seppälä, Antto & Nykänen Pirkko 2013. Nuorten tiedot käyttöön. Tampereen yliopisto. Viitattu 12.11.2018. <http://www.koordinaatti.fi/sites/default/files/nuorten-tiedot-kayttoon.pdf>

Kiilakoski, Tomi & Tomperi, Tuukka & Vuorikoski, Marjo (toim.) 2005 Kenen kasvatus? Kriittinen pedagogiikka ja toisinkasvatuksen mahdollisuus. Vastapaino 2005. Tampere.

Lundholm, Pia & Herranen, Jatta (toim.) 2011. Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Humanistinen ammattikorkeakoulu – HUMAK. Helsinki. Viitattu 16.10.2018. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2014/12/humak-sos-vahvistaminen-verkko.pdf>

Mäensivu, Kirsti & Rasimus, Ulla. 2018. Opas nuorten ohjaus- ja palveluverkostoille. Viitattu 8.11.2018. <http://www.koordinaatti.fi/sites/default/files/opas-nuorten-ohjaus-ja-palveluverkostolle.pdf>

Nuortennetti 2016. Itsenäistyminen. Viitattu 1.10.2018. <https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/tietoartikkelit/mielenterveys/itsenaistyminen>

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2009. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oyj.

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2014. Kehittämistyön menetelmät. 3. uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oyj.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Kuntien nuorisotyö. Viitattu 16.10.2018. <https://minedu.fi/kuntien-nuorisoty>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Nuorisotakuu.fi 2018. Sosiaali- ja terveysministeriön selvitys. Viitattu 29.10.2018. https://nuorisotakuu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/1271139/selvitys-nuorten-pitkittynyt-toimeentulotuen-saanti-voi-kertoa-ka-sautuvista-ongelmista

Peltola, Maria, Arjen jäljillä 2015. Sami Myllyniemi (toim.) 2015. Verkkojulkaisu. Nuorisobarometri. Grano Multiprint Oy. Viitattu 15.8.2018. https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2016/01/Nuorisobarometri_2015_ISSUU.pdf

Puuronen, Anne 2014. Etsivän katse. Nuorisotutkimusverkosto. Helsinki. Viitattu 15.10.2018. http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/etsivan_katse.pdf

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2014. Toimintamalli monialaisille nuorten ohjaus- ja palveluverkostoille. Viitattu 13.10.2018. <https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/4798104/Toimintamallin+monialaisille+ohjaus-+ja+palveluverkostoille.+UraohjaamoPOSELY.pdf/e49ae846-0803-4cd8-a3bf-f241a5e090a0>

Rikala, Sanna. 2017. Masennus, työkyvyttömyys ja sosiaalinen eriarvoisuus nuorten aikuisten elämänsäilyä. Viitattu 13.10.2018 http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136255/YP1802_Rikala.pdf?sequence=2

Soanjärvi, Katariina 2011. Mitä on ammatillinen nuorisotyö? Publishing Unit, Library of Jyväskylä. Viitattu 17.11.2018. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/27118/9789513943370.pdf>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2018. Sosiaalipalvelut. Viitattu 5.11.2018. <https://stm.fi/sosiaalipalvelut>

Suomen palveluohjausyhdistys 2018. Mitä palveluohjaus on? Viitattu 16.11.2018. <https://www.palveluohjaus.fi/mita-palveluohjaus-on/>

Tajua mut 2017. Sitra. Savion Kirjapaino 2017. Ulkoasu ja taitto Satu Velasco. Viitattu 31.10.2018. https://irp-cdn.multiscreensite.com/c2a6ba51/files/uploaded/Tajuumut-kasikirja_web_12-2017.pdf

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018. Nuorten syrjäytyminen käy myös yhteiskunnalle kalliiksi. Viitattu 7.11.2018. <https://thl.fi/fi/-/nuorten-syrjaytyminen-kay-myos-yhteiskunnalle-kalliiksi>

Tilastokeskus 2017. Työvoiman ulkopuolella olevat. Viitattu 30.10.2018. https://www.stat.fi/til/tyti/2016/13/tyti_2016_13_2017-04-12_kat_004_fi.html

Tuomi Jouni & Sarajärvi Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Tuomi Jouni & Sarajärvi Anneli 2018. Uudistettu painos. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.

Työ- ja elinkeinopalvelut 2018. Viitattu 13.10.2018. http://www.te-palvelut.fi/te/fi/nain_asioid_kanssamme/te_palvelut/asiakkaana_tepalveluissa/index.html

Valtioneuvoston asetus nuorisolaista 1285/2016. Viitattu 17.8.2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>

Vallander Taina 2018. STTK ry. Nuorten syrjäytyminen – Suomen suurin ongelma, joka pitää poistaa. Viitattu 15.11.2018. <https://www.sttk.fi/2018/10/12/nuorten-syrjaytyminen-suomen-suurin-ongelma-joka-pitaa-poistaa/>

Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymä 2008. Itsenäistyvän nuoren roolikartta. Viitattu 13.8.2018. <http://www.vslk.fi/index.php?id=21>

HAASTATTELUT

Kaikki haastattelut on tehnyt Henna Hannila

Miettinen, Leena. 2018. Etsivä nuorisotyöntekijä, 20.7.2018. Kaarina.

Järvinen, Jere. 2018. Etsivä nuorisotyöntekijä, 20.7.2018. Kaarina.

Paasivirta, Johanna 2018. Alle 25-vuotiaiden sosiaalityöntekijä. 27.9.2018. Kaarina.

Teemahaastattelu, kuntouttavan työtoiminnanryhmä. 26.9.2018. Kaarina.

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake 16-29 -vuotiaille nuorille.

Kysely 16-29 -vuotiaille nuorille

1. Ikä?
2. Asutko omillasi, vanhempien kanssa vai jokin muu?
3. Saatko tällä hetkellä jotain rahallista tukea TE-keskukselta/Kelalta? Mitä?
4. Oletko tällä hetkellä töissä/opiskeletko/muu, mikä?
5. Oletko kuluneen vuoden aikana ollut töissä/opiskellut/muuta, mitä?
6. Mihin palveluihin* olet tarvinnut apua/neuvoa ammattilaiselta?
7. Tarvitsetko tällä hetkellä apua tukien tai palveluiden hakemiseen?
8. Minkä tuen tai palvelun hakemisen tai hakemuksen täytön olet kokenut haasteelliseksi?
9. Mikä on ollut puolestaan helppoa?
10. Mistä palveluista tai tukien hakemisista tarvitsisi lisää tietoa?
11. Tuleeko muuta mieleen?

*Esimerkkejä palveluista ja tuista:

Kouluun, työpajaan, harjoittelupaikkaan tai töihin hakeminen.

Te-palvelut, Kela (toimeentulotuki, työtön työnhakija, asumistuki, opintotuki), asumiseen liittyvät palvelut, verovirasto, mielenterveyspalvelut, talousneuvonta.

Kiitos vastauksestasi!

Liite 2. Haastattelukysymyksiä asiantuntijoille.

Haastattelu työntekijöille:

1. Työnimike ja työnkuvaus lyhyesti?

2. Kauanko olet toiminut kyseisessä työtehtävässä?

Palveluohjaus:

3. Missä palveluissa koet nuorten tarvitsevan apua tai ohjausta etsivän nuorisotyön näkökulmasta?

4. Missä palveluissa koet auttavasi ja ohjaavasi nuoria eniten?

5. Oletko pystynyt auttamaan näissä tilanteissa vai oletko ohjannut nuorta eri palveluiden piiriin/muualle, mihin?

7. Mitkä aiheet ovat olleet haastavimpia palveluohjauksessa? (Onko jonkin tuen saaminen tai palvelun löytäminen nuorelle ollut erityisen hankalaa?)

8. Miten moniammatillinen yhteistyö esiintyy työssänne?

9. Mitkä aihealueet olisivat tärkeitä sisältävän etsivän nuorisotyön nuorille suunnatussa oppaassa?

Liite 3. Opinnäytetyön tuotos - Opas

OPAS

Itsenäistymisen matkalle

- Kelan tukien hakeminen
- Asunnon haku
- Muuttajan muistilista
- Työttömyys ja Te-palvelut
- Yhteystietoja

Mistä hakea asuntoa?

Käy täyttämässä hakemus: Maininki kiinteistöpalvelut Oy

Voudinkatu 3, 20780 Kaarina
Toimisto avoinna
ma-to klo 9.00-16.00
pe 9.00-15.30
p. (02) 2764 666

Yksityiset vuokranantajat löydät netistä

Liitteeksi tarvitset verotodistuksen ja tulo- tai opiskelutodistuksen

Muista toimittaa vuokrasopimuksesi myös Kelaan, jos olet oikeutettu asumistukeen

Muuttajan muistilista

- Tee muuttoilmoitus helposti netissä Postiin ja Maistraattiin
- Hanki muuttoauto ja muuttoapu ajoissa
- Tee sähkösovimus uuteen kotiin ja irtisano aiempi sähkösovimus
- Varaudu maksamaan vuokratakuu (1-2kk vuokra)
- Kotivakuutus on hyvä hankkia uuteen kotiin
- Muuton yhteydessä kannattaa käydä läpi asunnossa olevat viat ja puutteet vuokranantajan kanssa
- Ilmoita muutosta talon huoltoyhtiölle tai isännöitsijälle

Poismuuttaessa

- Tee irtisanomislomitus vuokranantajalle (Irtisanomisaika yleensä yksi kokonainen kalenterikuukausi)
- Asunto tulee siivota ja luovuttaa avaimet pois
- Muista pyytää takuuvuokra takaisin

Asumistuki

Yleisen asumistuen hakeminen

Kela

Yleisen asumistuen suuruus vaihtelee asunnon koon, mahdollisten tulojen ja asukkaiden määrän mukaan

www.kela.fi/asiointi

- Kirjautu asiointipalveluun verkkopankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella.
- Täytä hakemus huolellisesti
- Kuvaa tai skanna laitteet ja lähetä ne verkossa.

Liitä hakemukseesi:

- Jäljennös kirjallisesta vuokrasopimuksesta
- Kela ilmoittaa mahdolliset muut tarvitsemansa liitteet.

Toimeentulotuki

Miten ja mistä sitä haetaan?

Kela

Jos rahat eivät riitä elämiseen tai sinulla on vain vähän tuloja, voit hakea perustoimeentulotukea.

Uuden hakemuksen tekeminen verkossa
www.kela.fi/asiointi

- Kirjautu asiointipalveluun verkkopankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella
- Täytä hakemus huolellisesti
- Lisää liitteeksi hakemukseen:
 - Tositteet menosta eli kopiot maksukuiteista tai laskuista, joihin haet perustoimeentulotukea
 - Tiliotteet viimeisen kahden kuukauden ajalta
 - Kopiot palkkalaskelmista viimeisen kahden kuukauden ajalta, jos olet ollut töissä.

Saatat tarvita lisäksi tilanteestasi muita liitteitä, mutta saat niistä tiedon Kelalta

Lisää liitteeksi myös vuokrasopimuksesi, jos et ole sitä aiemmin lähettänyt.

Kela

Vuonna 2018 yksin asuva henkilö sai 491,21 euroa kuukaudessa. Pystyt arvioimaan mahdollisuutesi toimeentulotukeen laskurilla Kelan sivuilla.

Lähetä tarvittavat liitteet verkossa. Voit skannata ne tai myös selkeä valokuva liitteestä kelpaa hyvin!

Toimeentulotukea voidaan hakea myös jokapäiväisten toimeentuloon kuuluvien menojen lisäksi esimerkiksi:

- Välttämättömiin muutokustannuksiin ja vuokratavaraan
- Henkilötodistuksen kuten passin hankintamenoihin
- Reseptilääkkeet

Lisää tietoa löytyy Kelan sivuilta

TE-palvelut

Työttömäksi ilmoittautuminen

Jos jäät työttömäksi tai jos opintosi päättyvät ja sinulla ei ole vielä työpaikkaa, ilmoittaudu työttömäksi työnhakijaksi. Sen jälkeen voit hakea työttömyysetuutta joko työttömyyskassasta tai Kelasta.

Tulojesi pienentyessä saatat olla oikeutettu myös:

- yleiseen asumistukeen
- opintolainan korkoavustukseen
- toimeentulotukeen
- maksuvapautukseen elatustuesta.

Te-palveluiden kautta voit etsiä työpaikkoja ja ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi.

Muista tehdä määräjassa, niin oikeutesi työttömyysetuuteen pysyvät voimassa.

Työttömyyspäiväraha voi olla ansiopäivärahaa tai peruspäivärahaa.

Jos olet työttömyyskassan jäsen voit hakea voit hakea ansiopäivärahaa työttömyyskassastasi.

TE-palvelut
tjänster | services

www.te-palvelut.fi

- Ilmoittaudu työttömäksi työnhakijaksi TE-palveluissa kirjautumalla asiointipalveluun verkkopankkitunnuksillasi tai mobiilivarmenteella
- Täytä hakemus huolellisesti
- Työttömyysetuutta voit hakea tämän jälkeen Kelan sivuilla

www.kela.fi/asiointi

- Toimita pyydetty liitteet, jotka näkyvät hakemuksen tekovaiheen lopulla
- Tilanteestasi riippuen olet oikeutettu työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatukeen

TE-palvelut
tjänster | services

Yhteystietoja

Ota rohkeasti yhteyttä!

Kysy lisää Kaarinan etsiviltä nuorisotyöntekijöiltä

Jere Järvinen
050 373 2638

Leena Miettinen
050 373 1292

Perhekeskus tarjoaa tukea nuoren itsenäistymiseen

Kaarinan perhe- ja sosiaalipalvelut
arkisin 8.30-11.30
050 373 2592

Peruskoulusi on päättynyt ja sinulla ei ole jatko-opiskelupaikkaa. Opiskelu toisella asteella on keskeytynyt tai opiskelu tuottaa siellä vaikeuksia

Uraohjaaja
Katja Vossi
050 373 2723

Käy katsomassa sivuilta seuraavat ruokakassijakojen aikataulut ja paikat

www.opintopolku.fi

Sivustolla voit
Selaila eri aloja ja tutkintoja
Saada tietoa opinnoista
Etsiä ajankohtaisia koulutuksia
Tutustua valintaperusteisiin
Hakea koulutuksiin
Löytää hakuajat tuleviin koulutuksiin.

www.operaatoruokakassi.com

Alle 25-vuotiaiden sosiaalityöntekijä

Johanna Paasivirta
ma, ke-pe klo 9-10
050 314 0951